ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ

ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿಬಂಧ

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು - ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆ

ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ: 152001030077

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ

ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿಬಂಧ

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು – ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆ

ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ: 152001030077

ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ವಚನಗಳು – ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆ ಎಂಬ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ವತಿಯಿಂದ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಡಾ॥ ಶೀಲಾದೇವಿ ಎಸ್. ಮಳೀಮಠ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಬಂಧದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇದುವರೆಗೂ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದಿನಾಂಕ: 22–07–2016
ಸ್ಥಳ: ಬೆಂಗಳೂರು

R. Rashmi.
ಸಹಿ
ರಶ್ಮಿ ಆರ್.
ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ
ಬೆಂಗಳೂರು.

ದೃಢೀಕರಣ ಪತ್ರ

ರಶ್ಮಿ ಆರ್. ಅವರು ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿಗಾಗಿ ಬರೆದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ **ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ವಚನಗಳು – ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆ** ಎಂಬ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಪರ ಸಲ್ಲಿಸಲು ನನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಬಂಧದ ಭಾಗವನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದಿನಾಂಕ:22–07–2016

ಸ್ಥಳ: ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶೀಲ ಮಳೀಮಠ 22/07/2016

ಸಹಿ

ಡಾ॥ ಶೀಲಾದೇವಿ ಎಸ್ ಮಳೀಮಠ
ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ಬಿ.ಎಂ.ಎಸ್. ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ಯಾಲಯ
ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು– 560004

ಪರಿವಿಡಿ

ಅಧ್ಯಾಯ –1

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

[1] ಶ್ರೀ ಗುರುವೆ ತಾಯಿ ತಂದೆಯಾಗಿ, ಲಿಂಗವೆ ಪತಿಯಾಗಿ,
ಜಂಗಮವೆ ಅತ್ತೆ–ಮಾವಂಧಿರಾಗಿ, ಶಿವಭಕ್ತರೆ ಬಾಂಧವರಾಗಿ,
ಸತ್ಯ ಸದಾಚಾರವೆಂಬ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿದರಾಗಿ,
ಶರಣಸತಿ ಎಂಬ ನಾಮ ನಿಜವಾಯಿತ್ತು
ಆದಂತೆ ಇರುವೆ, ಹಿಂದುಮುಂದರಿಯದೆ ನಡೆವೆ,
ಮನಕ್ಕೆ ಮನಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವೆ,
ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಿಗೆ[1]

ವ.ಸಂ. 800.ಪು.ಸಂ.256

ಇಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಹಾಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಆದರೂ ಕೆಲವೊಂದು ಅಲಕ್ಷಿತ ವಿಷಯಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ "ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ."

ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಸಮಾಜದ ಎರಡು ಚಕ್ರಗಳಿದ್ದಂತೆ. ಅವು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಎಂಬ ಚಕ್ರ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೊ ಅಷ್ಟೇ ಹೆಣ್ಣು ಎಂಬ ಚಕ್ರವು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಆದರೂ ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಹೆಣ್ಣು ಎಂಬ ಚಕ್ರವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಮೂಲೆ ಗುಂಪು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಸ್ತ್ರೀ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು "ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ವಚನ"ಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾನತೆ ಹೇಗೆ ಇತ್ತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ, ಬಸವಣ್ಣನವರು ನನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವಳಿಗೆ 'ಲಿಂಗಧಾರಣೆ' ಮಾಡದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ನನಗೂ ಬೇಡ ಎಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಎದ್ದು ಹೊರನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಅಕ್ಕನಾಗಿ, ತಾಯಿಯಾಗಿ ಆತನನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಆತನ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು ಪುಟಕ್ಕಿಟ್ಟ ಚಿನ್ನದಂತೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಆಕೆಯ ಅನುವಂಶಿಕ ವೈಚಾರಿಕ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯು ಇಂದಿನಸಮಾಜಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಉತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ನೆಲೆ ಎಂಬ ವಿಷಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಮಹಿಳೆ ಇಂದು ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಚಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾಳೆ, ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ಕೆಲವೊಂದು ಕೆಲಸ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಿರಿಸಿದ್ದರೂ, ಶೋಷಿಸಿದ್ದರೂ ಆಕೆ ಇಂದು ಅಂತಹ ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತು ಗಂಡಿನಷ್ಟೆ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ನಾವು ಇಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ವೇದಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಸುಧಾರಣೆ ಕೈಗೊಂಡರು. ಅಂತೆಯೇ ಗಂಡಿಗೆ ಕೊಡುವಷ್ಟೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಗಂಡಿನ ಶೋಷಣೆ, ಸಮಾಜದ ಶೋಷಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ವಚನಯುಗ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿತು.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ರಚನಾತ್ಮಕತೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ, ವಿಚಾರವಂತಿಕೆ, ಸೃಜನ ಶೀಲತೆಗಳು ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಶೋಧಿಸಲು ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ.

[2]ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ಪರಿಚಯ ಅಕ್ಕನಾಗಮ್ಮ

ಶಿವಶರಣೆಯರ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿ, ನೀಲಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯರದು ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಹೆಸರು. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಜೀವನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧವನ್ನು ನೀಲಲೋಚನೆ ರೂಪಿಸಿದರೆ, ಪೂರ್ವಾರ್ಧ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವಳು ಅವರ ಸೋದರಿಯಾದ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣಗಳು ಇವಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿವೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಚಲಿತ ಹೆಸರು ನಾಗಮ್ಮ ಅಥವಾ ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮ ಚನ್ನ ಬಸವಣ್ಣನ ತಾಯಿಯಾದ ಇವಳನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನ ಅಕ್ಕನೆಂದು ಈವರೆಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾ

ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ತಾಯಿಯನ್ನು 'ಅಕ್ಕ'ನೆಂದು ತಂದೆಯನ್ನು 'ಅಣ್ಣ'ನೆಂದು ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆಯೂ ಇದೆ.

ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ತಾಯಿಯಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ 'ಅಕ್ಕ'ನೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇವಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವ ಪ್ರಥಮ ಕೃತಿಯಾದ ಭೀಮ ಕವಿಯ ಬಸವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇವಳು ಬಸವಣ್ಣನ ತಂಗಿಯೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಬಾಗೇವಾಡಿಯಿಂದ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾ **"ತನ್ನನುಜೆ ನಾಗಲದೇವಿಯು ನಿಜಸತಿಯು ಗಂಗಾದೇವಿಯುಂ ಸಹಿತ"** ಸಂಗಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಬಸವಣ್ಣನ ಅಕ್ಕ ಅಲ್ಲ, ತಂಗಿಯೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. **"ತನ್ನಿಂ ಕಿರಿಯಳಾದ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ"**ಯೊಂದಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಹೋದರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಭೀಮ ಕವಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಪ್ರಸಾದಿ ಮಹಾದೇವಯ್ಯನ ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ ಕೃತಿಯು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತದೆ. ಅವಳ ಜೀವನದ ಮಹತ್ವದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ.

ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯತ್ನವೆಂದರೆ ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಪಂಡಿತನ 'ಚೆನ್ನ ಬಸವ ಪುರಾಣ'ವಾಗಿದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕೃತಿಗಳು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರು ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮನ ಮಗನಾಗಿ ಕಕ್ಕಯ್ಯನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ, ಬಸವಣ್ಣನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ, ಶಿವನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಂದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸಿಂಗಿರಾಜ ಮಾತ್ರ ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮನ ಪತಿ ಶಿವದೇವನೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬಹುಶ: ಇವನನ್ನೆ ಆಧರಿಸಿ ದೇವರದಾಸಿಮಯ್ಯ ಪುರಾಣವು, ಶಿವದೇವನ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈತನು 'ಸಂಸಾರ ಭ್ರಾಂತಿಯಳಿಯದ' ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಸಿಂಗಿರಾಜ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇವನ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರೆ, ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಗನಾದ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ ಈಕೆ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶರಣ ಬಳಗದ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಉಳವಿಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಳಾದಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮ 'ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದು, ಈಗ 14 ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಸ್ತುತಿ ಪರವಾದುವೆ ಅಧಿಕ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣನಿಂದ ತನ್ನ ಭವ ನಾಶವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಇವಳ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಶ: ಅವನ ನಿಧನದ ನಂತರ ನೊಂದು ನುಡಿದವು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. **"ನಿಜದ ನಿರ್ವಯಲ ಬಾಗಿಲ ನಿಜವ ತೋರಿದಾತ ಬಸವಣ್ಣ"** ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡ ಇವಳು **"ಭಕ್ತಿಯ ತವನಿಧಿಯೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಮೂರುತಿಯೆ, ಲಿಂಗಜಂಗಮದ ಚೈತನ್ಯವೆ ನಿಮ್ಮನ್ನಗಲಿ ಎಂತು ಸೈರಿಸುವೆ"** ಎಂದು ವ್ಯಥೆಪಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಎಡರುಗಳು ಅನೇಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಈಕೆಯ ವಚನಗಳು ಧ್ವನಿಸುತ್ತವೆ.

> **ಮನದೊಡೆಯ ಮಹಾದೇವ ಮನವ ನೋಡಿಹೆನೆಂದು**
> **ಮನುಜರ ಕೈಯಿಂದ ಒಂದೊಂದು ನುಡಿಸುವನು,**
> **ಇದಕ್ಕೆ ಕಳವಳಿಸದಿರು ಮನವೆ, ಕಾತರಿಸದಿರು ಮನವೆ,**
> **ನಿಜವ ಮರೆಯದಿರು ಕಂಡಾ, ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿರು ಮನವೆ**
> **ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನು**
> **ಬೆಟ್ಟದನಿತಪರಾಧವನು ಬಂದು ಬೊಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೊಡೆವನು**

ವ.ಸಂ.799 ಪು.ಸಂ.256

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನಗಳು ಆಚಾರದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದು "ಆಚಾರವೆಂಬುದು ಅಗೋಚರ ನೋಡಯ್ಯಾ, ಆರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ" ಎಂಬ ವಚನದ ಸಾಲು ಈ ನಿಲುವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ.[2] ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು ಎಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ, ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವತ: ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಾವು ತರಬಹುದೆಂಬ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರೂಪ

ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಮುನ್ನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ವಚನಗಳು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಇಂದಿಗೂ ಅವು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ "ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಸೆಲೆ."ಅಧ್ಯಯನದ

ಲಕ್ಷಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಚನದ ಮೂಲತತ್ವಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- ಷಟ್‌ಸ್ಥಲ ಸಿದ್ಧಾಂತ
- ಕಾಯಕ – ದಾಸೋಹ
- ಅಷ್ಟಾವರಣ ತತ್ವ
- ಮಹಾಮನೆ
- ಅರಿವಿನ ಮನೆ
- ಅಂತರಂಗ, ಬಹಿರಂಗ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ
- ಅನುಭವ ಮಂಟಪ
- ತ್ರಿವಿಧ ದಾಸೋಹ, ಇತ್ಯಾದಿ

ಷಟ್‌ಸ್ಥಳ ಸಿದ್ಧಾಂತ: ಭಕ್ತ, ಶರಣ, ಮಹೇಶ್ವರ, ಪ್ರಸಾದಿ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ, ಐಕ್ಯಸ್ಥಳ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳು.

ಕಾಯಕ ದಾಸೋಹ: ಕಾಯಕ ಇಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಲ್ಲ 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಕೂಡಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆ, ಮಕ್ಕಳು ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವ ಬುದ್ಧಿ ಅಂದಿನ 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

"ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ತನಗೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದು ಪರರಿಗೆ" ಎಂಬ ಗಾದೆ ಮಾತಿನಂತೆ ತನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಹಂಚಬೇಕು.

> [3]**ಆಚಾರವೆಂಬುದು ಆಗೋಚರ ನೋಡಯ್ಯಾ, ಆರಿಗೆಯೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ**
> **ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆ ಸದಾಚಾರದ ಬೆಳವಿಗೆಯ ಮಾಡಲೆಂದು**
> **ಬಸವಣ್ಣ ಬಂದು ಭಕ್ತಿ ಸ್ಥಲವ ಹರಹಿದ**
> **ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ದಾಸೋಹ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದದ**
> **ಹಾದಿಯ ನೆಲ್ಲರಿಗೆ ತೋರಿದ**
> **ಶಿವಾಚಾರವ ಬೆಳವಿಗೆಯ ಘನವನಹುದಲ್ಲವೆಂದು ಬಿಜ್ಜಳತರ್ಕಿಸಲು**[3]

ವ. ಸಂ. 790ಪು.ಸಂ 252

ಆದರೆ ಅಂದಿನ ವಚನಕಾರರಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಶಾಲಗುಣ "ನೀವು ಬದುಕಿ- ಇತರರನ್ನು ಬದುಕಲು ನೆರವಾಗಿ" ಎಂಬ ತತ್ವ ವಚನಕಾರರ ಬದುಕಲ್ಲಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಕೈಗೊಂಡ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ "ದಾಸೋಹ" ನಾವು ಕಾಯಕ ಮಾಡಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದನ್ನು ತಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಳಿದದ್ದು ದಾಸೋಹದಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿ ಉಳಿದವರಿಗೂ ಬದುಕಲು ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದು ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಸ್ವಾರ್ಥ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಸ್ವಾರ್ಥ ಎಷ್ಟಿದ್ದರೂ ತನಗೇ ಸಾಲದು ಎಂಬ ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಭಾವ ಅದಕ್ಕಾಗಿ "ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚು" ಎಂಬ ಗಾದೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ "ಸಾಲ ಮಾಡಿಯಾದ್ರು ತುಪ್ಪ ತಿನ್ನು" ಎಂಬ ಗಾದೆಯೂ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ.

ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ತನ್ನ ಗಂಡ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಕ್ಕಿ ಆಯ್ದು ತಂದಾಗ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಎಷ್ಟು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ **"ಈಸಕ್ಕಿಯಾಸೆ ನಿಮಗೇತಕೆ"** ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿ ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ವಾಪಾಸ್ಸು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾಳೆ.ಹಾಗೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಸೃಜನಶೀಲ ಮನೋಭಾವದಿಂದ **'ಕಾಯಕ-ದಾಸೋಹ'** ತತ್ವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಅಷ್ಟಾವರಣ ತತ್ವದ ಮೂಲಕ ಕಾಯಕ-ದಾಸೋಹ ತತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ, ದಾಸೋಹ, ಪಾದೋದಕ, ಪ್ರಸಾದದ ಮೂಲಕ ಜೀವನದ ಹಾದಿಯನ್ನು ವಚನಕಾರ್ತಿಯು ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಕಾಯಕ – ದಾಸೋಹವನ್ನು ಕೇವಲ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಿಸದೆ ಆಚಾರದ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವಂತೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಂತಹ ಗುರುಗಳಿಗೆ ನಮೋ ನಮ: ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ.

ಅಷ್ಟಾವರಣ ತತ್ವ: ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ, ಪ್ರಸಾದ, ವಿಭೂತಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಅಥವಾ ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ, ಮಂತ್ರ, ಪಾದೋದಕ ಇವುಗಳ ಆಚರಣೆ, ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರವಾಗಬೇಕಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥವಲ್ಲ, ಅವುಗಳ ಒಳಾರ್ಥವನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದು ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

[4]ಗುರು ಸಂಬಂಧಿ ಗುರುಭಕ್ತಯ್ಯನು
ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಭುದೇವರು
ಜಂಗಮ ಸಂಬಂಧಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು
ಪ್ರಸಾದ ಸಂಬಂಧಿ ಮರುಳಶಂಕರದೇವರು
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿ ಅನಿಮಿಷದೇವರು
ಶರಣ ಸಂಬಂಧಿ ಘಟ್ಟಿವಾಳಯ್ಯನು
ಐಕ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ ಅಜಗಣ್ಣಯ್ಯನು
ಸರ್ವಾಚಾರ ಸಂಬಂಧಿ ಚೆನ್ನ ಬಸವಣ್ಣನು
ಇಂತಿವರ ಸಂಬಂಧ ಎನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಂದು
ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ
ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ನಿಜನಿವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದೆನು.[4]

ವ. ಸಂ. 794 ಪು.ಸಂ 254

1. [5]**ಗುರು:** ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವನು; ಅಷ್ಟಾವರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದೇ ಗುರು. ಈತನು ಹಸ್ತಮಸ್ತಕ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಶಿಷ್ಯನ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಚಿತ್ಕಳೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ. ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಕಾರಣ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಭಾವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಷಟ್‌ಸ್ಥಲ ಮಾರ್ಗ ಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಗುರುವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವಸ್ವರೂಪನೆಂದೇ ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುರುತತ್ವ, ಜೀವದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗತತ್ವ, ಭಾವದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮ ತತ್ವವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಾಗ ಆ ಮೂರೂ ತತ್ವಗಳೂ ಆತನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುತ್ತವೆ.[5]

   "ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾಗುವ ತನಕ ದೊರೆಯದಣ್ಣ ಮುಕುತಿ" ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿಗಳ ವಿಶಾಲತೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುವ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಗುರುವಿನ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಸಾಗಿದ ದಾರಿ ಸುಗಮ, ಸುಂದರ, ಸರಳ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ತನ್ನ ವಚನದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ.

2. [6]**ಲಿಂಗ:** ಪರತತ್ವ, ಪರಶಿವ, ಪರಶಿವನ ಒಂದು ಸಂಕೇತ; ಪರವಸ್ತು, ಪರಮೇಶ್ವರ ಅಂಶವೇ ಲಿಂಗ ಭಕ್ತನು ಮಾಡುವ ಸದಾಚಾರಗಳಿಂದ ಆತನಲ್ಲಿ ಶಿವಕಳೆಯು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆತನ ಭಕ್ತಿಯ ತೀವ್ರತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಶಿವ ಕಳೆಯು ಉಜ್ವಲಗೊಂಡು ಅವನ ಏಳಿಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ದೀಕ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುರುವು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ನೀಡುವುದೇ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ, ವಚನಕಾರರು ಷಟ್ಸ್ಥಲಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ

ಆಚಾರಲಿಂಗ, ಗುರುಲಿಂಗ, ಶಿವಲಿಂಗ, ಜಂಗಮಲಿಂಗ, ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಮಹಾಲಿಂಗಗಳೆಂಬ ಆರು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.[6]

ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಭುದೇವರು ಎಂದು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ನಂಬಿದ್ದಾಳೆ ಗುರುವಿನಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುಗಳು ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಗುರುವಿನ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಮಶವನ್ನು ತೊಳೆದು ಶಿವಕಳೆಯನ್ನು ಉಜ್ವಲಗೊಂಡು ಏಳಿಗೆಯಾಗಿರುವ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲರ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಸೃಜನಶೀಲರಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

3. [7]**ಜಂಗಮ:** ಚಲನಶೀಲವಾದುದು; ಚೈತನ್ಯಯುಳ್ಳದ್ದು; ಒಂದೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲಸದೆ ಸದಾ ಸಂಚರಿಸುವ ವಿರಕ್ತ; ಚರಲಿಂಗ; ಅಯ್ಯ, ಕಾಷಾಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಮಣಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು, ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಚಾರದಲ್ಲೇ ಇರುವವನು ಜಂಗಮ. ಜನನ ಮರಣಗಳಿಂದ ದೂರವಾದವನೂ ಜ್ಞಾನಮೂರ್ತಿಯೂ ಆದವನು. ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಶಬ್ಧಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ 'ಜಂಗಮ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಲಿಂಗಜಂಗಮಗಳೆರಡೂ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅಗಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸಲಾರವು. ಪೂಜೆಯಿಂದ ಗುರುವನ್ನು ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಲಿಂಗವನ್ನು ಮತ್ತು ಈ ಉಭಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಸಮರಸ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಜಂಗಮವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದಲ್ಲಿ ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಗಳ ತ್ರಿವಿಧ ತತ್ವಗಳು ಭಕ್ತನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗುತ್ತದೆ.[7]

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು **"ಗುರು ಸಂಬಂಧಿ ಗುರುಭಕ್ತಯ್ಯನು" 'ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಭುದೇವರು' ಜಂಗಮ ಸಂಬಂಧಿ ಸಿದ್ದರಾಮನು'** ಎಂಬ ಐಕಾನ್‌ಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮರ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದ್ದಾಳೆ. ಗುರು ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ. ಗುರು ಲಿಂಗಜಂಗಮರ ಸಂಬಂಧ ಎನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಂದುದರಿಂದ ಅವರ ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ನೆಲೆಯಾಗಲು ಇವರ ಪ್ರಭಾವ ಮುಖ್ಯವಾಯಿತು ಇವರಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ ನಮಗೆ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿದೆ.

4. [8]**ಪ್ರಸಾದ:** ಅಷ್ಟಾವರಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮರಿಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿದ ನಂತರ, ಅವರಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಬಂದುದೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಭೋಜ್ಯ ಪದಾರ್ಥ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ

ಶುದ್ಧಪ್ರಸಾದ, ಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಾದ ಎಂಬ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರದ ಪ್ರಸಾದಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ದವಾದವು ಗುರುವಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದುದು ಶುದ್ಧ, ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದುದು ಸಿದ್ದ, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಾದ.[8]

ಕಾಯಕದಿಂದ ಸಿಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮಗೂ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸಿಕ್ಕ ಫಲಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ದಾರಿದೀಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಗುರು–ಲಿಂಗ ಜಂಗಮರು ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಪ್ರಸಾದವೂ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಿಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ನಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಉಳಿದಿದ್ದನ್ನು ಇತರರಿಗೂ ಹಂಚಿದಾಗ ದಾಸೋಹ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಸಿಕ್ಕಂತಾಗುತ್ತದೆ. "ಹಂಚಿ ತಿಂದರೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲ" ಎಂಬ ನಾಣ್ನುಡಿಯಂತೆ ಕಾಯಕ–ದಾಸೋಹ ತತ್ವವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಇಲ್ಲದವರು ಕೂಡ ಹಸಿವನ್ನು, ಜ್ಞಾನದ ಹಸಿವನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಉದಾರ, ಔದಾರ್ಯ ಗುಣಗಳು ಅಂದಿನ ವಚನಕಾರರಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಂತಹ ಸೃಜನ ಶೀಲ ವಚನಕಾರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಗುಣವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಕಾಯಕ–ದಾಸೋಹ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಲ್ಲವೇ?

5. [9]**ವಿಭೂತಿ:** ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ, ಪಾದೋದಕ, ಪ್ರಸಾದ, ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಮತ್ತು ಮಂತ್ರ ಎಂಬ ಅಷ್ಟಾವರಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವ ಪವಿತ್ರ ಭಸ್ಮ: ಸಲ್ಲಕ್ಷಣವಾದ ಗೋವುಗಳ ಗೋಮಯವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಭಸ್ಮ ಮಾಡಿ ತಯಾರಿಸುವ ವಿಭೂತಿಯು ಅಂತರಂಗದ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ.[9] ಇದನ್ನು ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಧರಿಸುವುದರಿದ ಬಹಿರಂಗಗಳೆರಡೂ ಶುದ್ಧಿಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ತನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗ, ಬಹಿರಂಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾಳೆ. **"ಎನ್ನಂತರಂಗದ ಸಂದು ಸಂಶಯ ತೊಲಗಿತ್ತಿಂದು"** ಎಂಬ ವಚನದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ತುಮುಲಗಳು, ತಳಮಳಗಳು, ಯೋಚನಾ ಲಹರಿಗಳು ಇವುಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿಹೊಂದಲು ಇಂತಹ ವಿಭೂತಿಯು ಅವಶ್ಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏಳುವ ಸಂಶಯಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳು ಸಿಗಲು ವಿಭೂತಿಯಂತಹ ದಿವ್ಯೌಷಧ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಇದು ಬಹಿರಂಗದ ಶುದ್ಧಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗದ ಕೊಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಅಂತರಂಗದ ತೇಜಸನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿ, ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಧರಿಸುವುದರಿಂದ ಬಹಿರಂಗವು ಶುದ್ಧಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗ

ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ನೀಡಿರುವ ಈ 'ವಿಭೂತಿ' ಎಂಬ ಅಷ್ಟಾವರಣ ತತ್ವ ದಿವ್ಯೌಷಧವಾಗಿದೆ. ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧ ವಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಎಂಬ ಅಂಶ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲು ಸಾಧ್ಯ. ಅಂತಹ ಶುದ್ಧತೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ಅಂದರೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದ, ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಅನುವಂಶೀಯ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವ, ಸಂವೇದನಾ ಶೀಲತೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತಿದೆ.

6. [10]**ಪಾದೋದಕ:** ಅಷ್ಟಾವರಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು; ಗುರು, ಲಿಂಗ ಜಂಗಮರ ಪಾದಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಪವಿತ್ರ ಜಲ ಪಾದತೀರ್ಥ, ದೈವಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಗುರು, ಜಂಗಮರ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಿಂದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಕ್ತಿಯು ನರಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿದು ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನ ಮುಖಾಂತರ ಪಾದತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ.[10]ಆದುದರಿಂದ ಪಾದೋದಕವು ಬರಿಯ ನೀರು ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದ್ದು ಭಕ್ತನ ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.ದಶವಿಧ ಪಾದೋದಕಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯಾದೃಷ್ಠಿ ಹಾಗೂ ಭಾವನಾದೃಷ್ಟಿಎಂಬ ಎರಡು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವುದುಂಟು.

ಇದು ಅಷ್ಟಾವರಣ ತತ್ವವೇ ಆಗಿದ್ದರು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಅದನ್ನು ಹೊಸ ದೃಷ್ಠಿಕೋನದಿಂದ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನೇ **"ಸೃಜನಶೀಲತೆ"** ಎನ್ನುವುದು. ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮರ ಪಾದಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಪವಿತ್ರ ಜಲದಲ್ಲಿ ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮರ ಪಾದಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಿಂದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಶಕ್ತಿಯು ನರಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿದು ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನ ಮುಖಾಂತರ ಪಾದ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪಾದೋದಕವನ್ನು ನಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಂತರಂಗ, ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಗುರು–ಲಿಂಗ–ಜಂಗಮರ ಆಶೀರ್ವಾದ, ಜ್ಞಾನದ ಬುತ್ತಿ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಆರೋಗ್ಯಕರ ವಾತಾವರಣ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತನೆಗೆ ಅವಕಾಶ, ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಹವ್ಯಾಸಗಳು, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ, ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಂತಹ ಗುಣಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಇಂತಹ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಆಲೋಚಿಸುವ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ತನ್ನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾಳೆ.

7. [11]**ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ:** ಶಿವನ ಪೂಜೆಗೆ ಪವಿತ್ರವಾದುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಎಲೆ ಚಿದ್ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಧರಿಸಿ ಮಂತ್ರಧ್ಯಾನವ ಮಾಡುವಾಗ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.[11] ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ ಮೂರು ದಳದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇದು ನ್ಯಾಯ, ನೀತಿ, ಧರ್ಮ, ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ,ಲಯ, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರಗಳ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ತನ್ನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ನ್ಯಾಯ, ನೀತಿ, ಧರ್ಮ, ಸತ್ಯಂ, ಶಿವಂ, ಸುಂದರಂ, ಎಂಬ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ನಾವು ನಡೆಯುವ ದಾರಿ, ಬದುಕು, ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿರಬೇಕು, ನೀತಿಯುಕ್ತವಾಗಿರಬೇಕು, ಧರ್ಮದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರಬೇಕು, ಸತ್ಯ ನಮ್ಮ ಉಸಿರಾಗಿರಬೇಕು. ಆಗ ನಾವು ಉಜ್ವಲ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಊರ್ದ್ವೋಮುಖಿ-ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೇವೆ. ಇದರಿಂದ ನಾವು ಕಲಿಯುವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾರ್ಕಿಕತೆ, ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪ, ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ನ್ಯಾಯ, ನೀತಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ನಡೆದಾಗ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ರಚನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆತು ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳನ್ನು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಸಂವೇದನಾ ಶೀಲ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾಳೆ.

8. [12]**ಮಂತ್ರ:** ಜಪ, ಪೂಜೆ, ಹೋಮ ಮೊದಲಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಠಿಸುವ ದೇವತಾಸ್ತುತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿನ ಪವಿತ್ರ ಸಮೂಹ. 'ಓಂ ನಮ: ಶಿವಾಯ' ಎಂಬುದು ಷಡಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಮಂತ್ರ.

ಇದರಲ್ಲಿ 'ಓಂ' ಎಂಬುದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡೂ ಬೀಜಮಂತ್ರಗಳು ದೀಕ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುರುವು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಆತನನ್ನು ಮಂತ್ರ ಕಾಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.[12]

'ಮಂತ್ರ'ವನ್ನು ಕೇವಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃ ಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡದೆ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. 'ಓಂ' ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವಾಗ 'ಉ,ಅ,ಮ್' ಈ ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳು ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ನಾಭಿಯಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸುವಾಗ ದೇಹದ ನರನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತಸಂಚಾರ ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಮಾನವನ ದೇಹ, ಮನಸ್ಸುಗಳೆರಡು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ, ಸೃಜನಶೀಲವಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ, ವಿಶಾಲ

ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನತೆ, ಹಸನ್ಮುಖಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಲು ಈ 'ಮಂತ್ರ' ಎಂಬ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಂತ್ರ ಜಪ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸ್ವಂತಿಕೆ, ತಾಳ್ಮೆ, ಸ್ವಯಂಪ್ರಜ್ಞೆ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಅವಲೋಕಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಆಳವಾದ ಭಾವನೆಗಳು ಇಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಸೃಜನಶೀಲವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಗುಣಗಳೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಒಬ್ಬ ಸೃಜನಶೀಲ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ, ವೈಚಾರಿಕಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿ, 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುವ ನಕ್ಷತ್ರವಾಗಿ 21ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಆ ಮಿಂಚು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದೆ.

ತ್ರಿವಿಧ ದಾಸೋಹ: ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ, ಜ್ಞಾನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಭೂತಿ ಧರಿಸಿ ಹಣೆಬರಹದ ಬಗ್ಗೆ ಏಕೆ ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಮೂರು ಎಳೆಯಾಗಿ ನ್ಯಾಯ, ನೀತಿ, ಧರ್ಮ, ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರ ಬೆಂಬಲವಿರುವಾಗ ಹಣೆಬರಹದ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಹಾಗೆಯೇ 'ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಿರುವಾಗ ಹಸ್ತರೇಖೆಯನ್ಯಾಕೆ ನೋಡಬೇಕು" ನಮ್ಮ ಕಾಯಕವನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಮಾಡೋಣ ಫಲಾಫಲದ ಬಗ್ಗೆ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಬೇಡ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿರುವುದು "ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ" ಎಷ್ಟು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಲ್ಲವೇ? ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

[13]ಆಚಾರವೆಂಬುದು ಆಗೋಚರ ನೋಡಯ್ಯಾ, ಆರಿಗೆಯೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ
ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆ ಸದಾಚಾರದ ಬೆಳವಿಗೆಯ ಮಾಡಲೆಂದು
ಬಸವಣ್ಣ ಬಂದು ಭಕ್ತಿ ಸ್ಥಲವ ಹರಹಿದ
ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ದಾಸೋಹ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದದ
ಹಾದಿಯ ನೆಲ್ಲರಿಗೆ ತೋರಿದ
ಶಿವಾಚಾರವ ಬೆಳವಿಗೆಯ ಘನವನಹುದಲ್ಲವೆಂದು ಬಿಜ್ಜಳ ತರ್ಕಿಸಲು[13]
....

ವ. ಸಂ. 790ಮ.ಸಂ 252

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ತ್ರಿವಿಧ ದಾಸೋಹ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ತ್ರಿವಿಧ ದಾಸೋಹ ಎಂದರೆ ಅನ್ನ, ವಿದ್ಯೆ, ಆಶ್ರಯ ಈ ಮೂರನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ತ್ರಿವಿಧ ದಾಸೋಹಕ್ಕೆ

ಹೆಸರಾದ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾಮಠದ ಶ್ರೀಶ್ರೀಶ್ರೀ 'ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮೀಜಿ'ಯವರನ್ನು ನೆನೆಯಬಹುದು. ಇವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಸಮಾಜದ ಎಷ್ಟೋ ಕೆಳವರ್ಗದವರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳವರು ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಮಾಜದ ಸಮತೋಲನ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ದಾಸೋಹದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ತನ್ನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾಳೆ. "ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ದಾಸೋಹ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದದ ಹಾದಿಯನೆಲ್ಲರಿಗೆ ತೋರಿದನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನದ ಈ ಸಾಲು ದಾಸೋಹದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ದಾಸೋಹ ಮಾಡಿದ ಕೈ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಕೈ ನಾವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನದಲ್ಲಿ ಸಾರುವ ನೀತಿಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ವಿಚಾರವಂತ, ಸೃಜನಶೀಲ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿ 21ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುವ ಆಕೆಯ ವಿಶಾಲ ಮನೋಭಾವದ ಗುಣಗಳನ್ನು ವಚನದಲ್ಲಿ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಆನ್ವಯಿಕಗೊಳಿಸುವ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶರಣೆ, ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶರಣರ ನಿರ್ಮಾತೃವಾಗಿ, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತಳಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಶರಣರಾದ ಕೋಲ ಶಾಂತಯ್ಯ, ಮರುಳ ಶಂಕರದೇವ, ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ, ನೀಲಮ್ಮ ಮೊದಲಾದವರು ಈಕೆಯ ಅಕ್ಕರತೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿ, ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ, ನೀಲಾಂಬಿಕೆಯಂತೆ ವಚನಕಾರ್ತಿಯಾದರೂ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಆನುವಂಶೀಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಅಂಶಗಳು, ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತುಂಬ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಆ ಅಂಶ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಆಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ನನ್ನ ಶೋಧನೆಯಾಗಿದೆ.

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಜನ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಇರುವುದು ಮತ್ತು ಆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಸಹಜವಾದುದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಪುರುಷಕೇಂದ್ರಿತ ಸಮಾಜದ ಚಿಂತನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತಿವೆ. ಗಂಡಿನ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆ, ಅವರ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಅವಲೋಕನಗಳು ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ

ತುಂಬಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆದರೆ 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದರ ದ್ವಂದ್ವವಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಧ್ಯೆ ಯಾವುದೇ ಅಂತರ, ಭೇದ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರು ಸಮಾನರು ಇಬ್ಬರು ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವರೆ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪುರುಷ ಕೇಂದ್ರಿತ ಅಧಿಕಾರಿಶಾಹಿಗಳ ಆರ್ಭಟದಲ್ಲಿ ಅವು ಹೆಣ್ಣಿನ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ, ತಾಯ್ತನ, ಸಂಗೋಪನ, ಲೈಂಗಿಕತೆಗಳಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆರೋಪಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮೀರಿ ಅಂದು ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನಷ್ಟೆ ಬೌದ್ಧಿಕ, ಸೃಜನಶೀಲ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲಳಾಗಿ ಬದುಕಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ನಮ್ಮ ಬಹುಮುಖ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕ್ಯ ಹೊಂದಿರುವುದು ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನದ ಶೋಧನೆಯಾಗಿದೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ–05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ವರ್ಷ 2001, ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ –800, ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 256
2. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ–05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ವರ್ಷ 2001, ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 56, 57, 58.
3. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ–05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ವರ್ಷ 2001, ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ –790, ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 252.
4. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ–05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ವರ್ಷ 2001, ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ –794, ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 254.
5. ವೀರಶೈವ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಕೋಶ, ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ್. ಬಸವಸಮಿತಿ, ವರ್ಷ 2000. ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ– 145,

   6 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 448, 7 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 179, 8 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 356

   9 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 480, 10 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 340 11 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 378, 443

   12 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 399,

13. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ–05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ವರ್ಷ 2001, ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ –790, ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 252.

ಅಧ್ಯಾಯ – 2

ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ– ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು, ಸ್ವರೂಪ, ಲಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

[1]ದೇವರು ಈ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವನು. ಈ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕೋಟ್ಯಾನುಕೋಟಿ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ಅವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪರಮಾತ್ಮನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸೃಜನಶೀಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಪರಮಾತ್ಮನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಂದ ಎಲ್ಲಾ ಸಜೀವಗಳಾದ ಪಕ್ಷಿ ಗೂಡುಕಟ್ಟುವುದು, ಜೇಡರಹುಳು ಬಲೆಹೆಣೆಯುವುದು, ದುಂಬಿಗಳು ಹೂವುಗಳಲ್ಲಿ ಜೇನು ಹೀರುವುದು, ಕೋಗಿಲೆ ಕೂಗುವುದು, ನವಿಲು ನರ್ತನ ಮಾಡುವುದು. ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಪಶು–ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಪಶು–ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ಮಿತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರದೇ ಆದ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಮಾನವನ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಅಪಾರವಾದ ಮತ್ತು ಅಗಾಧವಾದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯು ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಆನುವಂಶೀಯತೆಯಾದರೂ ಉತ್ತಮ, ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ರತಿಭೆ ಅಥವಾ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ತಪಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಸೃಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹೊಸದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಾಗಿದೆ.

ಉದಾ: ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ವ್ಯಾಸ ಮಹರ್ಷಿಗಳು, ಕಾಳಿದಾಸ, ಬಾಣ, ರನ್ನ, ಪೊನ್ನ, ಪಂಪ, ವಚನಕಾರರು, ರಾಘವಾಂಕ, ಹರಿಹರ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಬೇಂದ್ರೆ, ಕುವೆಂಪು, ಮುಂತಾದವರು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯೂಟನ್, ಆರ್ಕಿಮಿಡಿಸ್, ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್, ಕಲಾಕಾರರಲ್ಲಿ ರವಿವರ್ಮ, ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ, ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದವರು ಸೃಜನಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಮಾಡಿರುವ ಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯ ಅವರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಂಪತ್ತು ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.[1]

[2]**ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ:** ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಎಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಒಂದು ಸುಪ್ತಶಕ್ತಿ. ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ "ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ

ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹೊಸವಿಚಾರವನ್ನು, ಹೊಸತತ್ವವನ್ನು, ಹೊಸನಿಯಮವನ್ನು, ಹೊಸ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದೇ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಎನ್ನಬಹುದು[2]

ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯೆಂದರೆ ಒಂದು ಗೊತ್ತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಅಪೂರ್ವ ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರತಿಭೆಯೆಂದು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಹೊಸದಾದ, ಅಪೂರ್ವವಾದ ವಿಚಾರಗಳು, ವಸ್ತುಗಳು, ಇಲ್ಲವೆ ವಾಕ್ಯರಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ವ್ಯಕ್ತಿಗಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯೆನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಸೃಜನಶೀಲತೆಯು ಸ್ವಯಂ–ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿಯೂ (originality) ಆಗಿದೆ. ಬೌದ್ಧಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾಗಲೀ, ಕಲಾರಂಗದಲ್ಲಾಗಲೀ ಕಂಡು ಬರುವ ಒಳನೋಟ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಹಿಕೆ, ಕಲಾಭಿನಂದನೆ, ಗುಣವಿವೇಚನೆ ಮುಂತಾದ ಅಪೂರ್ವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯ ಕುರುಹುಗಳಾಗಿವೆ.

ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯೆಂದರೆ ಸೃಜನಶೀಲ ಚಿಂತನ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆ ನಿವಾರಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಕೆಲವರಲ್ಲಿದೆ.

ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದುದು. ಪ್ರತಿಯೋರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಬಂದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾದಾಗ್ಯೂ ತರಬೇತಿ ಇಲ್ಲವೆ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಅದನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಈಗಾಗಲೇ ಕಲಿತಿರುವ ಇಲ್ಲವೆ ಅನುಭವಿಸಿರುವುದರ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಅಥವಾ ಪುನರ್‌ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರಬಾರದು.

ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಅದರ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನೂ, ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ತಾನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆನೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆ ಅವನಿಗಿರುತ್ತದೆ. ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರವು ವಿಶಾಲವಾಗಿದ್ದು ಅದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಶೋಧನೆಗಳು, ಕಾವ್ಯರಚನೆ, ಕಥೆ, ನಾಟಕಗಳ ರಚನೆ, ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಶಿಲ್ಪಕಲೆ, ಬೋಧನೆ ಮುಂತಾದ ನಾನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶಪೂರಿತ ಅಧ್ಯಯನ, ಚರ್ಚೆ, ಅನುಭವ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಚಾರಗಳ ಆರ್ಜನೆ ಮತ್ತು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮುಂತಾದ ರೂಪದ ಸಿದ್ಧತೆ, ಪರಿಶ್ರಮ, ಸ್ವಯಂ–ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದು.

ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸ್ಪಂದಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರಬೇಕು. ಅವರು ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಮ್ರತೆಯು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವಾದರೂ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಅಹಂ ಭಾವದ ಅಂದರೆ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಪ್ರೇರಣೆ, ಸಿಗದಿದ್ದರೂ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಂತಹವರು ವಿಶಿಷ್ಟವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಏಳ್ಗೆಗೆ, ಕಾರಣೀಭೂತರಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು

1. **ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾ ವಿಶ್ವಕೋಶ:**[3ಅ]"ಹೊಸತನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅಥವಾ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ. ಅದು ಹೊಸ ಉತ್ತರವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ವಿನ್ಯಾಸವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರಬಹುದು, ಅದುವೇ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆ".[3ಅ]

2. **ಸಿ.ಇ.ಸ್ಕಿನ್ನರ್:**[3ಆ]"ಹೊಸ ಮೂಲ ಚತುರಭವಿಷ್ಯ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರವೆನಿಸುವುದು. ಯಾರು ನೂತನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವರೂ ಹೊಸ ವೀಕ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವರೂ ಹೊಸದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವವರೂ ಹೊಸ ಊಹೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸೃಜನಶೀಲ ಚಿಂತಕರೆನಿಸುವರು"[3ಆ] ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

3. **ವಿಲ್ಸನ್ ಗಿಲ್‌ಫರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಸ್ಟೆನ್‌ಸನ್:**[3ಇ]"ಹೊಸದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದೇ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆ ಹೊಸ ವಿಚಾರ ಹೊಸವಸ್ತು, ಹೊಸ ನಿರ್ಮಾಣವು ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ನೆರವಾಗಬೇಕು ಹಾಗೂ ಹಳೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹೊಸ ರಚನೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದೇ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆ"[3ಇ] ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

4. **ಮೇ:**[3ಈ]"ತನ್ನ ಜಗತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ತಿಕ್ಕಾಟಗೊಳಗಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂಘರ್ಷವೇ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆ".[3ಈ]

5. **ಪ್ಲೇಟೋ:**[3ಉ]"ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯ ಹೊಸ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು, ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸೃಜನಶೀಲತೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.[3ಉ]

6. **ಡ್ರೆವದಹ್ಲ್:**[3ಊ]"ಹೊಸ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಶಕ್ತಿಯೇ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆ".[3ಊ]

7. **ಬೆರೆಲಿನ್:**[3ಋ]"ಸ್ವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಎನ್ನುವರು".[3ಋ]

8. **ಲೆಹೊಯ್ಸ್:**[3ಎ]"ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಸ್ವಂತಿಕೆಯುಳ್ಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುವ ಇಂದ್ರಿಯಾನುಭವ ಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುವ ಸಂಕೀರ್ಣ ಮಾನವ ಗುಣವೇ ಸೃಜನಶೀಲತೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. [3ಎ]

9. **ಡಾ॥ ಬಿ.ಕೆ. ಪಾಸಿ:**[3ಏ]"ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆ". [3ಏ]

10. **ಭಾಸ್ಕಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ:**[3ಐ]"ನವೀನವಾದ ವಿಚಾರಗಳು, ವಸ್ತುಗಳು, ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಗೊತ್ತಿರಲಾರದ ಹೊಸದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಸೃಜನಶೀಲತೆ" ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. [3ಐ]

11. **ಡಾ॥ ಫಿಯರ್ಸ್:**[3ಒ]"ವಾಸ್ತವಿಕ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರಗಳೆರಡರ ಶಕ್ತಿಗಳ ಮಿಲನವೇ ಸೃಜನಶಕ್ತಿ, ಅಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಕಲಿಯಲಾದ ತಿಳಿದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೊಸದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಸೃಜನಶಕ್ತಿ".[3ಒ]

12. **ಮಂಜಯ್ಯ:**[3ಓ]"ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಂದ ಮಾಡುವ ಪ್ರಗತಿಪರ ಅವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸೃಜನಶೀಲತೆ" ಎನ್ನುವರು.[3ಓ]

ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಇದರ ಅರ್ಥ "ಹೊಸತನ", "ನವಸೃಷ್ಟಿ", "ಅಸಲಿ", "ಒಬ್ಬರಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾದದ್ದು", ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿ ಕಾಣುವುದೇ "ಸೃಜನಶೀಲತೆ". ಒಂದು ವಿಚಾರ, ವಸ್ತು, ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿದ ಭಾವನೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಬೇರೆ ಅನ್ನಿಸಬೇಕು. ಅದು ಸೃಜನಶೀಲತೆ. ನೋಡುವ ಹೊಸದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಹೊಸ ಆಯಾಮ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಶೋಧನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಸ್ವರೂಪಗಳು

- [4]ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಅನುವಂಶೀಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸೃಜನಶೀಲತೆ ವಿಶಾಲವಾದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ.
- ಸೃಜನಶೀಲತೆ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ.
- ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಸಂವೇದನಾ ಶೀಲತೆಯ ಲಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿದೆ.
- ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಹೊಸದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಲಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿದೆ.
- ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಒಂದು ಸಂಪತ್ತು ಆಗಿದೆ.
- ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಭಿನ್ನತೆಯ ಲಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿದೆ.[4]

ಸೃಜನಶೀಲವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು

[5]ಸೃಜನಶೀಲತೆಯು ಸಂಕೀರ್ಣ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೂ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿರುವುದು. ಸೃಜನಶೀಲತೆಯು ಆನುವಂಶೀಯವಾದುದು. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಾನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಸೃಜನಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹ್ಯಾಮರ್ ಮತ್ತು ರನ್ನರ್ ಮಾರನ್ಸ್‌ರವರು ಸೃಜನಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾರುಣ್ಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

- ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಲಕ್ಷಣ
- ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಳ್ಮೆ ಹಾಗೂ ದುಡುಕು ಇರುವ ಲಕ್ಷಣ
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾಯತ್ತೆಯ ಲಕ್ಷಣ
- ಬಂಡಾಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಲಕ್ಷಣ
- ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಲಕ್ಷಣ
- ಸ್ವಯಂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕರಣದ ಲಕ್ಷಣ

* ಅವಲೋಕಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಲಕ್ಷಣ
* ಆಳವಾದ ಭಾವನೆಗಳಿರುವ ಲಕ್ಷಣ[5]

ಹೀಗೆ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಎಂಬುದು ವಿಶಾಲವಾದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲ ಗುಣದಿಂದಲೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಾಂಶಗಳು, ಪ್ರಗತಿಗಳು, ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ನೆಲೆ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಶೋಧಕ್ಕಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸೃಜನಶೀಲತೆ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ವಚನಗಳು, ಸೃಜನಶೀಲ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪೂರಕ, ಪ್ರೇರಕವಾಗಿವೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಆನ್ವಯಿಕ ವಿಧಾನದ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆಡವಲು ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಲಕ್ಷಣಗಳ ನಕ್ಷೆ

ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಸ್ವರೂಪ, ಲಕ್ಷಣಗಳು ಒಂದರೊಳಗೊಂದು ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೂ ಕೂಡ ವಿಶಾಲವಾದುದೆ ಆಗಿದೆ. ಕೆಳಗಿನ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಮೀಕರಣಗೊಂಡಿದೆ ಹಾಗೂ ಅನ್ವಯಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಅಪೂರ್ವ, ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಸೃಜನಶೀಲ ಹೊಂದಿದ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ, ಊರ್ಧ್ವೋಮುಖ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಹೊಂದಿದ 'ಚೇತನ' ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

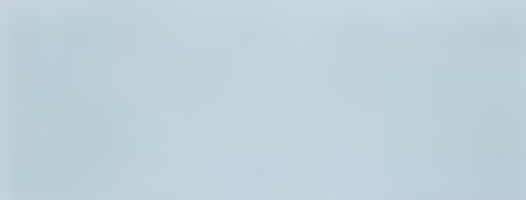

ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಇರುವವರೆಲ್ಲ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸೃಜನಶೀಲತೆಯು ಬೌದ್ಧಿಕ ಅಹಂನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನುಸೀಮಿತ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯುಳ್ಳವನು ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವನು. ಹೀಗಾಗಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಜೊತೆಗೆ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯೂ ಇದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಆಕೆ 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ವಚನಗಳು 21ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬೆಳಕನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಅವು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯ. ಸರ್ವಚೇತನಗಳಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಮಂಜಯ್ಯ ಎಂ.ಎ., ಎಂ.ಇಡಿ. ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗ –2005. ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 251.
2. ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಮಂಜಯ್ಯ ಎಂ.ಎ., ಎಂ.ಇಡಿ. ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗ –2005. ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 252.
3. ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಮಂಜಯ್ಯ ಎಂ.ಎ., ಎಂ.ಇಡಿ. ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗ –2005. ಅ ಯಿಂದ ಓ ವರೆಗಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 252, 253.
4. ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಮಂಜಯ್ಯ ಎಂ.ಎ., ಎಂ.ಇಡಿ. ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗ –2005. ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 253.
5. ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಮಂಜಯ್ಯ ಎಂ.ಎ., ಎಂ.ಇಡಿ. ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗ –2005. ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 254.

ಅಧ್ಯಾಯ – 3

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ವಚನಗಳ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆ:

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ, ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಇವರ ವಚನಗಳು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲತತ್ವಗಳಾದ ಅಷ್ಟಾವರಣ, ಸತ್ಯಧರ್ಮ, ಕೃತಜ್ಞತೆ, ಅರ್ಪಣೆ, ಸ್ನೇಹ, ಸಂಗ, ಸಂಬಂಧ, ಸಮಾನತೆ, ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮ, ತಾಳ್ಮೆ ಇಂತಹ ಲೋಕ ಸತ್ಯ ಸೃಜನಶೀಲ ಆಚರಣೆಗಳು ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿದೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ನೆಲೆಯು ಪ್ರಧಾನ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಸೃಜನತೆ ಎಂಬುದು ಹೊಸತನವನು ಶೋಧಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸುವಂತಹ ಹೊಸತನವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಇದೊಂದು ಆನುವಂಶೀಯ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿದೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿರುವ ಶೈಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

[1]ಬಸವನೆ ಮುಖಸೆಜ್ಜೆ, ಬಸವನೆ ಅಮಲೋಕ್ಯ.
ಬಸವನೆ ನಾನೆತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡಿಸುವೆನು.
ಬಸವಾ, ಸಂಗನಬಸವಿದೇವಾ ಜಯತು.
ಬಸವಾ, ಸಂಗನಬಸವಲಿಂಗಾ ಜಯತು.
ಬಸವಗೂ ಎನಗೂ ಭಾವಭೇದವಿಲ್ಲ;
ಬಸವಗೂ ಎನಗೂ ರಾಸಿಕೂಟವುಂಟು.
ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ಬಸವನ ಬೆಸಲಾದ ಬಾಣತಿ ನಾನಯ್ಯಾ
ಬಸವಾ, ಬಸವಾ, ಬಸವಾ।[1]

ವ.ಸಂ.796 ಪು.ಸಂ.255

ದೇವರು ಈ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವನು. ಈ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕೋಟ್ಯಾನುಕೋಟಿ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವನು ಈ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕೋಟ್ಯಾನುಕೋಟಿ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ. ಆತನು ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪರಮಾತ್ಮನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸೃಜನಶೀಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಪರಮಾತ್ಮನ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಂದ ಎಲ್ಲಾ ಸಜೀವಗಳಾದ ಪಕ್ಷಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟುವುದು,

ಜೇಡರಹುಳು ಬಲೆ ಹೆಣೆಯುವುದು, ದುಂಬಿಗಳು ಹೂಗಳಲ್ಲಿ ಜೇನು ಹೀರುವುದು, ಕೋಗಿಲೆ ಕೂಗುವುದು, ನವಿಲು ನರ್ತನ ಮಾಡುವುದು ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಪಶು–ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇಷ್ಟು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಿರುವಾಗ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಪ್ರಾಣಿಯಾದ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಕೇಳಬೇಕೇ ಈ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಅಗಾಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲೂ ವಿಭಿನ್ನ ಶೈಲಿಯ, ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಅನುವಂಶೀಯತೆಯಾದರೂ ಉತ್ತಮ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಉದಾಹರಣೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಅನುವಂಶೀಯತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಹಲವು ಹಿರಿಯ ಆನುಭಾವಿ ವಚನಕಾರರ ಪ್ರಭಾವ, ಮಹಾಮನೆ, ಅನುಭವ ಮಂಟಪಗಳಂತಹ ಪರಿಸರ ದೊರೆತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ರತಿಭೆ ಅಥವಾ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ತಪ:ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಸೃಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹೊಸದನ್ನು ಸೃಷ್ಠಿ ಮಾಡುವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತಿಗಳು, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು, ಕವಿಗಳು ಕಲಾಕಾರರು ಸೃಜನಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಮಾಡಿರುವ ಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯ ಅವರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರದ, ಸಮಾಜದ ಸಂಪತ್ತು, ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದುದು. ಪ್ರತಿಯೋರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಬಂದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾದಾಗ್ಯೂ, ತರಬೇತಿ ಇಲ್ಲವೆ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಅದನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಬಹುದಾಗಿದೆ, ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಈಗಾಗಲೇ ಕಲಿತಿರುವ ಇಲ್ಲವೇ ಅನುಭವಿಸಿರುವುದರ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಅಥವಾ ಪುನರ್‌ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರಬಾರದು.

ಉದ್ದೇಶಪೂರಿತ ಅಧ್ಯಯನ, ಚರ್ಚೆ, ಅನುಭವ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಚಾರಗಳ ಆರ್ಜನೆ ಮತ್ತು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮುಂತಾದ ರೂಪದ ಸಿದ್ಧತೆ, ಪರಿಶ್ರಮ, ಸ್ವಯಂ, ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವವು.

ಸೃಜನಶೀಲತೆಯು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದುದು, ಅನುವಂಶೀಕವಾದುದು, ವಿಶಾಲವಾದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ, ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಹೊಂದಿದೆ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ, ಹೊಸದನ್ನು ಸೃಷ್ಠಿಸುವ ಲಕ್ಷಣ, ಒಂದು ಸಂಪತ್ತು ಹಾಗೂ ಭಿನ್ನತೆಯ ಲಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿದೆ.

ಸೃಜನಶೀಲತೆಯು ಸಂಕೀರ್ಣ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೂ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿರುವುದು. ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

ಸ್ವಂತಿಕೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಳ್ಮೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸ್ವಯಂ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಅವಲೋಕಿಸಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಆಳವಾದ ಭಾವನೆಗಳಿರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಮಹತ್ವ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಲಾಗಿದೆ ಅಂತಹ ವೈಚಾರಿಕ, ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಇರುವ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ನೆಲೆಯುಳ್ಳ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ವಚನಗಳ ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧ್ಯಯನ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ದೃಷ್ಠಿಯಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಅನುವಂಶೀಯ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವ ಇರುವ ವಚನಗಳು
- ಆಲೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ವಚನಗಳು
- ಸಂವೇದನಾ ಶೀಲತೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ವಚನಗಳು
- ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಸಂಪತ್ತೆ ವಚನಗಳು
- ರೂಪಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವಚನಗಳು
- ಸಾಮ್ಯತೆ ಇರುವ ವಚನಗಳು
- ನಾವೀನ್ಯತೆ ಇರುವ ಸೃಜನಶೀಲ ವಚನಗಳು.

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಸೃಜನಶೀಲತೆ:

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಾದ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ, ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ, ರಚನಾತ್ಮಕತೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾನತೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯಂತಹ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ

[2]ಅರಿಯದೆ ಮರಹಿಂದ ಭವದಲ್ಲಿ ಬಂದೆನಲ್ಲದೆ
ಇನ್ನು ಅರಿದ ಬಳಿಕ ಬರಲುಂಟೆ?
ಹೃದಯ ಕಮಲ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಜವು ನೆಲೆಗೊಂಡ ಬಳಿಕ,
ಪುಣ್ಯಪಾಪವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೊರಗಾದೆನು.
.... [2]

ವ.ಸಂ.789 ಪು.ಸಂ.252

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳು ಭವಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕುವುದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸತ್ಯ. ಅಂತೆಯೇ ಮನುಷ್ಯರಾದ ನಾವು ಇಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಈ ಭವ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಏಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಎಲ್ಲರ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು, ಇಂತಹ ಭವಸಾಗರದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಕೂಡ ಬಂಧಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಲು ನೀವು ನಿರಂಜನಜ್ಯೋತಿಯಾಗಿ ದಾರಿ ದೀಪವಾಗಿರುವಿರಿ. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯಿಂದ ಈ ಭವ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಈಜಿ ಸುಲುಭವಾಗಿ ದಡ ಸೇರಿ ನಾನೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

[3]ಬಸವಣ್ಣಾ, ನೀವು ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂದಡೆ
ಭಕ್ತಿಯ ಬೆಳವಿಗೆ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆಲ್ಲಾ ಪಸರಿಸಿತ್ತಲ್ಲಾ!
ಅಯ್ಯಾ, ಸ್ವರ್ಗ ಮರ್ತ್ಯ ಪಾತಾಳದೊಳಗೆಲ್ಲಾ
ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಯ ಬೆಳವಿಗೆಯ ಘನವನಾರು ಬಲ್ಲರು? [3]
....

ವ.ಸಂ.795 ಪು.ಸಂ.254

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ, ಮರ್ತ್ಯ, ಪಾಪ, ಪುಣ್ಯ, ನ್ಯಾಯ, ನೀತಿ ಎಲ್ಲವು ಇದೆ. ಇವನ್ನೇ ಒಂದೊದು ಲೋಕದಂತೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭವ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಈಜುವಾಗ ಇವೆಲ್ಲದರ ಅನುಭವ ಪಡೆಯಲೇಬೇಕು. ಇದು ಕೂಡ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸತ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಂತಹ ವಚನಗಳನ್ನು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ರಚಿಸಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆಲೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸೃಜನಶೀಲತೆ:

ಆಲೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಘಾದವಾಗಿದೆ. ಸೃಜನಶೀಲತೆಯುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ತುಂಬ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಆಲೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ 'ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ'ಯೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಎರಡೂ ಸೇರಿದಾಗ ಆಲೋಚಿಸಿ ಹೊಸ ಅಂಶವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

> [4]**ಅಯ್ಯಾ, ನಾನಧವೆ, ಅಯ್ಯಯ್ಯ ಕೈಯ ಕೋಲಕೊಂಬರೆ?**
> **ಅಯ್ಯಾ, ಎಳೆಗರುವಿನ ಎಳಗಂತಿಯ ನೆಳೆದೊಯವರೆ ಭಕ್ತರು?**
> **ಅಯ್ಯೋ ಅಯ್ಯೋ ಎನಲೊಯ್ವರೆ**
> **ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ?**[4]

ವ.ಸಂ.788 ಪು.ಸಂ.252

ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ಆಲೋಚನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಂತಹ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಎಂದು ಗುರ್ತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನಾನು ಅಧವೆ–ಅನಾಥೆ ಇಂತಹ ಅನಾಥೆಗೆ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರು ಆಸರೆಯಾಗಿರುವ ಕೋಲನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಜನ ಒಳನೋಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಗೋಮುಖ ವ್ಯಾಘ್ರ ಎಂಬಂತೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಘ್ರನ ಗುಣದಂತೆ ಹೊರ ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಂಡರು ಗೋವಿನ ಗುಣವನ್ನು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಭಕ್ತರ ಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಭವಸಾಗರವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಈಜಿ ಎಳೆಗರುವಿನಂತೆ ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವಳಾಗಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎದುರಾದಾಗ ಹೇಗೆ ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆಗಳು, ಯೋಚನೆಗಳು ಹೊಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು ತಳಹದಿಯಾಗಿವೆ.

[5]ಎನ್ನ ಕುಲಸೂತಕವ ಕಳೆದಾತ ಬಸವಣ್ಣ
ಎನ್ನ ಛಲಸೂತಕವ ಕಳೆದಾತ ಬಸವಣ್ಣ
ಎನ್ನ ತನುಸೂತಕವ ಕಳೆದಾತ ಬಸವಣ್ಣ
ಎನ್ನ ಮನಸೂತಕವ ಕಳೆದಾತ ಬಸವಣ್ಣ
ಎನ್ನ ನೆನಹು ಸೂತಕವ ಕಳೆದಾತ ಬಸವಣ್ಣ
ಎನ್ನ ಭಾವಸೂತಕವ ಕಳೆದಾತ ಬಸವಣ್ಣ[5]

....

ವ.ಸಂ.791 ಪು.ಸಂ.253

ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ತನ್ನೊಳಗಿರುವ ಅಹಂಕಾರ ನಾನು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಕಳೆದಾತ ನೀನು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಚನದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ 'ಎನ್ನ' ಎಂಬ ಪದ ಪುನರಾವರ್ತಿತವಾಗಿದೆ. ಇದು 'ನಾನು' ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನೊಳಗಿರುವ ಕುಲ, ಛಲ, ತನು, ಮನ, ನೆನಹು, ಭಾವ ಇವೆಲ್ಲದರ ಬಂಧನವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಗೊಳಿಸಿದಾತ ಬಸವಣ್ಣ ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಇಂತಹ ಅಂತರಂಗ, ಬಹಿರಂಗದ ಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇದೆಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ತನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆ ಆಲೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಸಂವೇದನಾ ಶೀಲತೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆ

ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ವಿಧಾನವೇ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ವಿಧಾನವೇ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಇದನ್ನು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಆನುವಂಶಿಕ ಪರಿಸರದಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದಾಳೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

[6]ಎನ್ನ ತನು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಬಯಲು ಬೆರಸಿತ್ತು
ಎನ್ನ ಮನ ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣನ ನಿಜಪದವ ಬೆರಸಿತ್ತು
ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಅರಿವ ಬೆರೆಸಿತ್ತು.[6]

....

ವ.ಸಂ.792 ಪು.ಸಂ.253

ತನು, ಮನ, ಪ್ರಾಣ ಈ ಮೂರು ತನ್ನೊಳಗೆ ಇದ್ದರೂ ತನುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೆರಡು ಅಗೋಚರವಾದದ್ದು, ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ತನುವಿಗೂ, ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣ ಮನಸ್ಸಿಗೂ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭ

ಪ್ರಾಣಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಗ, ತಂದೆ, ಅರಿವಿನ ಗುರುವಾಗಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಜ್ಞಾನದ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ನನ್ನನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಾದರಿ, ಆದರ್ಶನಾರಿಯಾಗಲು ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಎಲ್ಲರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

[7]ಬಸವನೆ ಮುಖಸೆಜ್ಜೆ, ಬಸವನೆ ಅಮಳೋಕ್ಯ
ಬಸವನ ನಾನೆತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡಿಸುವೆನು
ಬಸವಾ, ಸಂಗನ ಬಸವಿದೇವಾ ಜಯತು
ಬಸವಾ, ಸಂಗನ ಬಸವಲಿಂಗಾ ಜಯತು[7]
....

ವ.ಸಂ.796 ಪು.ಸಂ.255

ಸಂಬಂಧಗಳು ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕುಟುಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಣ್ಣ ಘಟಕ ಕುಟುಂಬ, ಆ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಸಂಬಂಧಗಳಿಂದ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾದ, ತೀವ್ರವಾದ ತಿಕ್ಕಾಟಗೊಳಗಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯಾಗಿದೆ.

ಬಸವಣ್ಣನಿಗೂ ತನಗೂ ಯಾವುದೇ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕನಾಗಿ, ತಂಗಿಯಾಗಿ, ತಾಯಿಯಾಗಿ ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಮುದ್ದಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಒಬ್ಬಳೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬರೆ ಹಲವು ಸಂಬಂಧಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನೀಗಬೇಕಾದರೆ ಅಂತಹ ಕೆಲಸ 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಸಮಾಜದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂವೇದನೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ.

ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಸಂಪತ್ತೇ ವಚನಗಳು

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜನರ ಬದುಕು ಒತ್ತಡಮಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಚಂಚಲತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಗೊಂದಲಮಯವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಖಚಿತತೆ, ಖಚಿತ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ದೃಢ ಮನಸ್ಸು ಇಲ್ಲ, ಧನಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆಯ ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ 'ವಚನಗಳು' ದಿವ್ಯೌಷಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ವಾಚನ, ಜ್ಞಾನ ಎಂತಹ ಸಂದಿಗ್ಧ

ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಮನೋನಿಗ್ರಹ, ಧೃಡತೆ, ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಅನ್ವಯಿಕ ಅಂಶಗಳು ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಲು 'ಧನ' ಹೇಗೆ ಸಂಪತ್ತಾಗಿದೆಯೋ ಅದೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 'ವಚನಗಳು' ಸಂಪತ್ತಾಗಿ ಬದಲಾಗಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ವಚನಗಳ ಸಂಪತ್ತೇ ಒಂದು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

[8]ಮನದೊಡೆಯ ಮಹಾದೇವ ಮನವ ನೋಡಿಹೆನೆಂದು
ಮನುಜರ ಕೈಯಿಂದ ಒಂದೊಂದ ನುಡಿಸುವನು
ಇದಕ್ಕೆ ಕಳವಲಿಸದಿರು ಮನವೆ, ಕಾತರಿಸದಿರು ತನುವೆ
ನಿಜವ ಮರೆಯದಿರು ಕಂಡಾ, ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿರು ಮನವೆ
ಬಸವ(ಣ್ಣ) ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನು
ಬೆಟ್ಟದನಿತಪರಾಧವನು ಒಂದು ಬೊಟ್ಟಿನಲಿ ತೊಡೆವನು[8]

ವ.ಸಂ.799 ಪು.ಸಂ.256

ಇಂದಿನ ಜಂಜಾಟದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಳಮಳಗೊಂಡಿರುವ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕಾತರಿಸದೆ, ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿರು ಎಂದು ಕಿವಿಮಾತನ್ನು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ತನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಸಾರುತ್ತಾಳೆ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆಲೋಚನೆಗಳು ಕೂಡ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದೇ ವಿಷಯ, ವಿಚಾರವನ್ನು ಹಲವರು ಹಲವು ರೀತಿಯಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನದೆ ಸರಿ ಅಥವಾ ಅವರದೇ ಸರಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯದೆ "ಅವರವರ ಭಾವಕ್ಕೆ ಅವರು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ಕಳವಳ ಪಡದೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಾಗಿರು" ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಕನಕದಾಸರ "ತಲ್ಲಣಿಸದಿರು ಮನವೆ" ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಲಾಗಿದೆ.

[9]ಬಸವ ಮಾಡಿದಡಾಯ್ತು ಭುವಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯ ಬೆಳಕು
ಬಸವ ಮಾಡಿದಡಾಯ್ತು ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪೂಜೆ,
ಬಸವ ಮಾಡಿದಡಾಯ್ತು ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಸುಧೆಯು,
ಬಸವ ಮಾಡಿದಡಾಯ್ತು ಭಕ್ತ ಭಕ್ತರಲಿ ಸಮಭಾವ[9]
....

ವ.ಸಂ.797 ಪು.ಸಂ.255

ನಾವು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಏನಾದರೊಂದು ಉಪಯೋಗ ಆಗಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಜೀವನ, ನಾವು ಬದುಕಿದ್ದಕ್ಕೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾನತೆ, ಗುರು–

ಲಿಂಗ-ಜಂಗಮರ ಪೂಜೆ ಇವುಗಳಿಂದ ನಾವು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನವರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ನಿಗ್ರಹದಿಂದ, ಮನಸ್ಸಿನ ಸದೃಢತೆ, ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನ ನೀಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವಚನಗಳಿಗೆ ಇದೆ. ಇದೇ ಅದರ ಸಂಪತ್ತು.

[10]ಎನ್ನ ಭವದ ಬಳ್ಳಿಯ ಬೇರು
ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣನ ಬಕ್ಕುದ ಕೊಂಡೆನಾಗಿ
ಎನ್ನ ಮನದ ಕಪಟ ಹಿಂಗಿತ್ತಯ್ಯಾ
ಚೆನ್ನ ಬಸವಣ್ಣನ ಕರುಣನ ಪಡೆದೆನಾಗಿ,
ಎನ್ನಂತರಂಗದ ಸಂದುಸಂಶಯ ತೊಲಗಿತ್ತಿಂದು
ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ಎನ್ನ ಪರಮಗುರು ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುದೇವರ
ಶ್ರೀ ಚರಣವ ಕಂಡೆನಾಗಿ[10]

ವ.ಸಂ.793 ಪು.ಸಂ.253

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ತನ್ನ ಕರ್ಮಫಲವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಗ-ಸಹವಾಸ ಬೇಕಾಯಿತು ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜ ಎತ್ತಸಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದರ ಅರಿವೇ ನಮಗಿಲ್ಲದಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದು ಇಂತಹ ಅರಿವಿನ ಸುಧೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಗುರುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಅಂತಹವರ ಅಭಾವವಿದ್ದಾಗ ಹಿಂದಿನ ಹಿರಿಯರ ವಚನಗಳೆ ನಮಗೆ ಆಸ್ತಿ, ಸಂಪತ್ತಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ ದಾರಿ-ದೀಪವಾಗಿ ಸೋತಾಗ ಮತ್ತೆ ಗೆಲ್ಲುವ ಹಠ, ಛಲ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಇಂತಹ ವಚನಗಳು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಆನುವಂಶಿಕ ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವದ ಸೃಜನಶೀಲತೆ:

ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ರಚನಾತ್ಮಕತೆ, ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಇಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಆನುವಂಶಿಕತೆಯಂತಹ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವ ತುಂಬಾ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಅಂತಹ ವಿಚಾರಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ರಕ್ತಸಂಬಂಧ, ಒಡನಾಟಗಳಿಂದ ಇಂತಹ ವಿಶೇಷ ಗುಣಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಗೆ ಆನುವಂಶಿಕ ಪರಿಸರ ಒದಗಿದ್ದರಿಂದಲೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ, ಸಮಾನತೆಗಳಂತಹ ಗುಣವಿಶೇಷಣಗಳು ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

[11]ಗುರುಸಂಬಂಧಿ ಗುರುಭಕ್ತನು
ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಭುದೇವರು
ಜಂಗಮ ಸಂಬಂಧಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು
ಪ್ರಸಾದಸಂಬಂಧಿ ಮರುಳಶಂಕರದೇವರು[11]

....

ವ.ಸಂ.794 ಪು.ಸಂ.254

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಣವಿಶೇಷಣ ಹೊಂದಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಒಡನಾಟ, ಆನುವಂಶಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಿಂದ ಅಂತಹ ಗುಣಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಆನುವಂಶಿಕ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಅಂದರೆ ಸೋದರಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಂತೆಯೇ, ಅವರ ದಾರಿಯಲ್ಲೆ ನಡೆದು ಅಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲ, ರಚನಾತ್ಮಕ, ವಿಚಾರವಂತಿಕೆಯುಳ್ಳ ಹಾಗೂ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಗುರುಭಕ್ತಯ್ಯ, ಪ್ರಭುದೇವರು, ಸಿದ್ಧರಾಮ, ಮರುಳಶಂಕರದೇವರು, ಘಟ್ಟಿವಾಳಯ್ಯ, ಅಜಗಣ್ಣ, ಅನಿಮಿಷದೇವರು ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಿರುವ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರಿಂದ ನಾಗಲಾಂಬಕೆ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಚನಕಾರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯದಲ್ಲೂ ನಿಜನಿವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

[12]ಭಕ್ತಿಯ ತವನಿಧಿಯೆ, ಮುಕ್ತಿಯ ಮೂರುತಿಯೆ,
ಲಿಂಗಜಂಗಮದ ಚೈತನ್ಯವೆ
ನಿಮ್ಮನಗಲಿ ಎಂತು ಸೈರಿಸುವೆನು?
ಎಲೆ ಅಯ್ಯಾ ಪರಮಗುರುವೆ,
ಆಹಾ ಎನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಜ್ಯೋತಿಯೆ, [12]

....

ವ.ಸಂ.798 ಪು.ಸಂ.255

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಭಕ್ತಿ, ಮುಕ್ತಿ, ಲಿಂಗಜಂಗಮ. ಇವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದಾಗ ನಮಗೆ ಮುಕ್ತಿ, ನೆಮ್ಮದಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ದೇಹಕ್ಕೆ ಸಾವೇ ಹೊರತು ಆತ್ಮಕ್ಕಲ್ಲ. ಆತ್ಮ ಚಿರಾಯು. ನಿಮ್ಮನ್ನಗಲಿ ಹೇಗಿರಲಿ ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನಿನ್ನ ಸಂಗದಿಂದ ನನ್ನ ಜೀವನ ಪಾವನವಾಯಿತು. ಪಾವನ ಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಉಳಿಸಿ ನೀನು ದೂರಾದೆಯಾ ಲಿಂಗವೇ ಎಂದು ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ದೇಹಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡದೆ ಅವರ ಆಲೋಚನೆ, ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ, ಅವರು ಸಾಧಿಸಿ ಹೋದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನಷ್ಟೆ ಪವಿತ್ರಾತ್ಮಳು. ಸಮಾನಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಆನುವಂಶಿಕ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಚಿಗುರೊಡೆದು ಬೆಳೆದು ಹೆಮ್ಮರವಾದ ಫಸಲು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ.

ರೂಪಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವಚನಗಳು:

ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ರಿಯೆಗೆ ರೂಪಾಂತರಿಸುವುದೇ ರೂಪಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವಚನಗಳಾಗಿವೆ. ಅಂದಿಗೂ ಇಂದಿಗೂ ಇರುವ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿದೆ.

[13]ಅಂಗದಿಂದುದಯವಾದಾತ ಮಡಿವಾಳಯ್ಯ
ಲಿಂಗದಿಂದುದಯವಾದಾತ ರೇವಣಸಿದ್ಧಯ್ಯ
ಭಸ್ಮದಿಂದುದಯವಾದಾತ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ [13]
....

ವ.ಸಂ.787 ಪು.ಸಂ.252

ಅಂಗ, ಲಿಂಗ, ಭಸ್ಮ, ಪಾದೋದಕ, ಮಂತ್ರ, ಪ್ರಸಾದಗಳೆಲ್ಲವು ಅಷ್ಟಾವರಣ ತತ್ವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳು ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿವೆ. ಅಂದಿಗೂ ಇಂದಿಗೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವುಗಳ ಆಚರಣೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಅದೊಂದು ರೂಪಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಇಂತಹ ರೂಪಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವಚನಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಇಂತಹ ವಚನಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ಸಾರವನ್ನು ನಾವು ಅಳವಡಿಸಿ, ಅರ್ಥೈಸಿ, ಆಚರಿಸಿದಾಗ ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಅಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮ್ಯತೆ ಇರುವ ವಚನಗಳು:

ಸಾಮ್ಯತೆ ಎಂದರೆ ಹೋಲಿಕೆ. ಅಂದಿನ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಅಂದಿನ ಕೆಲವೊಂದು ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಆಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ತನ್ನ ವಚನದ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥೈಸುತ್ತಾಳೆ.

> [14]**ಆಚಾರವೆಂಬುದು ಆಗೋಚರ ನೋಡಯ್ಯಾ, ಆರಿಗೆಯೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.**
> **ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆ ಸದಾಚಾರದ ಬೆಳವಿಗೆಯ ಮಾಡಲೆಂದು**
> **ಬಸವಣ್ಣ ಬಂದು ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲವ ಹರಹಿದ . . . .** [14]
> ....

ವ.ಸಂ.795 ಪು.ಸಂ.252

ಇಂತಹ ಆಚಾರಗಳಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವವರಿಗೆ ಅದರ ಆಳ ಅರಿವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಆಚರಣೆಗಳು ಆಡಂಬರ, ತೋರಿಕೆಗಾಗಿ ಇರಬಾರದು. ಅದು ಭಕ್ತಿ ಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದಾಗ ನಮಗೆ ಅದರ ಫಲ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಸ್ತ್ರೀ ಎಂದು ಹಿಂಜರಿಯುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಕರ್ಮದ ಫಲದಂತೆ ಮುಂದೆ ನಾವು ಸಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರು ಹೊಣೆಗಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾರು ಇದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂದಿಗೂ, ಎಂದಿಗೂ, ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸತ್ಯವಾಗಿರುವಂತದ್ದು.

ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸೃಜನಶೀಲ ವಚನಗಳು

ಹಳೆಯ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಸತನವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

> [15]**ಶ್ರೀ ಗುರುವೆ ತಾಯಿತಂದೆಯಾಗಿ, ಲಿಂಗವ ಪತಿಯಾಗಿ,**
> **ಜಂಗಮದ ಅತ್ತೆ-ಮಾವಂದಿರಾಗಿ, ಶಿವಭಕ್ತರ ಬಾಂಧವರಾಗಿ,**
> **ಸತ್ಯ ಸದಾಚಾರವೆಂಬ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿದರಾಗಿ,**
> **ಶರಣಸತಿ ಎಂಬ ನಾಮ ನಿಜವಾಯಿತ್ತು.** [15]
> ....

ವ.ಸಂ.800 ಪು.ಸಂ.256

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಈ ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾಳೆ. ವಚನಕಾರರು ಲೌಕಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತುಕೊಡದೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಿದ ಮಹನೀಯರು, ಲೌಕಿಕ ಸಮಾಜದ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸಾಧನೆಗೈದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಗುರುವೆ ತಾಯಿತಂದೆ, ಲಿಂಗವೆ ಪತಿ, ಜಂಗಮವೆ ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರು, ಶಿವಭಕ್ತರ ಬಾಂಧವರು ಹೀಗೆ ಇಹಲೋಕ್ಕೂ ಪರಲೋಕಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಈಜಿದವರು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ. ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಿಂದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿ ಗೆದ್ದು ಬಂದವಳು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ.

ಹೀಗೆ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ವೈವಿಧ್ಯನೆಲೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹಲವು ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ, ಆಕೆ ವಿಭಿನ್ನ, ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹೊಂದಿದ ಸ್ತ್ರೀ ಪರ ಸೃಜನಶೀಲ ಚಿಂತಕಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 796 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 255.
2. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 789 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 252.
3. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 795 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 254.
4. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 788 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 252.
5. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 791 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 253.
6. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 792 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 253.
7. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 796 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 255.
8. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 799 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 256.
9. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 797 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 255.
10. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 793 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 253.
11. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 794 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 254.

12. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 798 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 255.

13. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 787 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 252.

14. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 795 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 252.

15. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 800 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 256.

ಅಧ್ಯಾಯ–04

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ವಚನಗಳು–ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ನೆಲೆ

[1]ಅಯ್ಯಾ, ನಾನಧವೆ, ಅಯ್ಯಯ್ಯ ಕೈಯ ಕೋಲಕೊಂಬರೆ ?
ಅಯ್ಯಾ, ಎಳೆಗರುವಿನ ಎಳಗಂತಿಯನೆಳೆದೊಯ್ವರೆ ಭಕ್ತರು ?
ಅಯ್ಯೋ ಅಯ್ಯೋ ಎನಲೊಯ್ವರೆ,
ಬಸವಣ್ಣಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ?[1]

ವ.ಸಂ. 788 ಪು.ಸಂ. 252

ಪ್ಲೇಟೋ: "ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯ ಹೊಸ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು, ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ".

ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾ ವಿಶ್ವಕೋಶದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಂತೆ "ಹೊಸತನವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಅಥವಾ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅದು ಹೊಸ ಉತ್ತರವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ವಿನ್ಯಾಸವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರಬಹುದು ಅದುವೇ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆ.

ಕೆಲವೊಂದು ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತಂದಾಗ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದಾಗ, ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿಸಿದಾಗ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸುವಾಗ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅನುವಂಶಿಕ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವೈಚಾರಿಕ, ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಕಂಡು ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯೆಂದರೆ ಸೃಜನಶೀಲ ಚಿಂತನ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆ ನಿವಾರಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಕೆಲವರಲ್ಲಿದೆ. ಬೌದ್ಧಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾಗಲೀ, ಕಲಾರಂಗದಲ್ಲಾಗಲೀ ಕಂಡು ಬರುವ ಒಳನೋಟ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಹಿಕೆ, ಕಲಾಭಿನಂದನೆ, ಗುಣವಿವೇಚನೆ ಮುಂತಾದ ಅಪೂರ್ವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯ ಕುರುಹುಗಳಾಗಿವೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನದಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಗುರ್ತಿಸಬಹುದು.

- ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಸೃಜನಶೀಲತೆ
- ಅಲೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸೃಜನಶೀಲತೆ
- ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆ
- ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಸಂಪತ್ತೇ ವಚನಗಳು
- ಅನುವಂಶಿಕ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವದ ಸೃಜನಶೀಲತೆ
- ರೂಪಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವಚನಗಳು
- ಸಾಮ್ಯತೆ ಇರುವ ವಚನಗಳು
- ನಾವೀನ್ಯತೆ ಇರುವ ಸೃಜನಶೀಲ ವಚನಗಳು.

ಹೀಗೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಸೃಜನಶೀಲತೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಅವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ, ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ, ರಚನಾತ್ಮಕತೆಯಂತಹ ಗುಣಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿಯೂ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈಕೆಯ ವಚನಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿವೆ. ಸಮಾಜದ ಏಳ್ಗೆಗೆ ಬುನಾದಿಯಾಗಿವೆ. ಸ್ತ್ರಿ ಸಮಾನತೆಗೆ ತಳಹದಿಯಾಗಿವೆ. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿರುವುದು ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

[2]ಅರಿಯದೆ ಮರಹಿಂದ ಭವದಲ್ಲಿ ಬಂದೆನಲ್ಲದೆ,
ಇನ್ನು ಅರಿದ ಬಳಿಕ ಬರಲುಂಟೆ
ಹೃದಯಕಮಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಜವು ನೆಲೆಗೊಂಡ ಬಳಿಕ,
ಪುಣ್ಯಪಾಪವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೊರಗಾದೆನು
ಭುವನಹದಿನಾಲ್ಕರೊಳಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ
ನಿರಂಜನಜ್ಯೋತಿಯಾಗಿ ಬೆಳಗುವ ಪ್ರಭುವ ಕಂಡು
ಬದುಕಿದೆನು ಕಾಣಾ ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ2

ವ.ಸಂ.789 ಪು.ಸಂ.252

ಹೃದಯ ಕಮಲ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ನೆಲೆಗೊಂಡಾಗ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಹೊರಗಾದೆನು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಪರಿಪೂರ್ಣ ನಿರಂಜನ ಜ್ಯೋತಿಯಾಗಿ ಬೆಳಗುವ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಬದುಕಿದೆನು ನೋಡು ಎಂದು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಹಪಹಪಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಕರ್ಮ ಕಳೆಯಲು ನೀನೆ ಕಾರಣ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ.

[3]ಬಸವಣ್ಣ ನೀವು ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂದಡೆ
ಭಕ್ತಿಯ ಬೆಳವಿಗೆ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆಲ್ಲಾ ಪಸರಿಸಿತ್ತಲ್ಲಾ!
ಅಯ್ಯಾ, ಸ್ವರ್ಗ ಮರ್ತ್ಯ ಪಾತಾಳದೊಳಗೆಲ್ಲಾ
ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಯ ಬೆಳವಿಗೆಯ ಘನವನಾರು ಬಲ್ಲರು?
ಅಣ್ಣಾ, ಶಶಿಧರನಟ್ಟಿದ ಮಣಿಹ ಪೂರೈಸಿತ್ತೆಂದು
ನೀವು ಲಿಂಗೈಕ್ಯವಾದೊಡೆ, ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಭಕ್ತಿ ಹೋಯಿತ್ತಯ್ಯ,
ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಮಹಾಗಣಂಗಳು ಹೋದರಣ್ಣ,
ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದ ಮಹಾಮನೆ ಶೂನ್ಯವಾಯಿತ್ತಲ್ಲ ಬಸವಣ್ಣಾ
ಎನ್ನ ನೊಯ್ಯದೆ ಹೋದೆಯಲ್ಲಾ ಪಂಚ ಪರುಷಮೂರ್ತಿ ಬಸವಣ್ಣಾ
ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯಂಗೆ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾಗಿ ಹೋದೆಯಲ್ಲಾ ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣಾ![3]

ವ.ಸಂ.795 ಪು.ಸಂ.254

ನೀವು ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಒಂದು ಮಾಡಿದ ಮಹಾಪುರುಷ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಭಕ್ತಿ ಬೆಳಕು ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಪಸರಿಸಿತು ನೀವು ಲಿಂಗೈಕ್ಯವಾದೊಡೆ, ಭಕ್ತಿ, ಮಹಾಗಣಂಗಳು, ಮಹಾಮನೆ ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹೋಯಿತು. ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯ ಬಾರದಾಗಿತ್ತೆ. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾಗಿ ಹೋದೆಯಾ ನೀನು. ಈ ಜಾತಿ, ಮತಾಂಧತೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿ ಬೆಳಗಿ ನಿನ್ನಿಂದ ಹತ್ತಾರು ದೀವಿಗೆ ಬೆಳಗಿದವು.

ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ತಂದೆಯಾಗಿ, ಅಣ್ಣನಾಗಿ ನೊಡುತ್ತಾಳೆ ನೀನಿಲ್ಲದೆ ಮಹಾಮನೆ ಶೂನ್ಯವಾಯಿತು. ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯದೆ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಹೋದೆಯಲ್ಲಾ ಪಂಚಪರುಷಮೂರ್ತಿ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾಗಿ ಹೋದೆಯಲ್ಲಾ ಎಂದು ತಹತಹಿಸಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮೇಲಿನ ಎರಡು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಪ–ಪುಣ್ಯ ಸತ್ಯ–ಅಸತ್ಯ, ಧರ್ಮ–ಅಧರ್ಮಗಳು ಹಿಂದು ಧರ್ಮದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಾದರೂ, ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕೇವಲ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಠಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದೆ ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲಸ ನಾವು ಮಾಡೋಣ ಫಲಾಫಲ ನಿರೀಕ್ಷೆಬೇಡ. ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ ಎನ್ನುವರು. ಆದರೆ ಇಂದು

"ಇಂದು ಮಾಡಿದ್ದು ಈಗಲೆ ನಮಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬರುತ್ತದೆ". "ದೋಸೆ ಮಗುಚಿ ಹಾಕಿದಂತೆ" ಎನ್ನುವಂತೆ ಇಂದು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಮುಂದೆಂದೂ ಪ್ರತಿಫಲ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಅದು ಆ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ತಾನು ಮಾಡಿದ್ದು ತಾನೇ ಉಣಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಇದೊಂದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಗುಣವಾಗಿದೆ ಅದು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನದಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಆವಾಹನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಹಾಮನೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಭರ್ತಿಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆನುವಂಶಿಕ ಅಂಶಗಳು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಎಳೆಗಳು ಈಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಚಿಗುರಿ ಹೆಮ್ಮರವಾಗುತ್ತದೆ ನೀನಿಲ್ಲದೆ ಈಗ ಈ ಸಮಾಜ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆ. ಸಮಾನತೆ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕತೆ ಎಲ್ಲವು ನಿಂತಲ್ಲೆ ನಿಂತಿವೆ. ಅಂತಹ ಗುಣಗಳು ಸಾರ್ವತ್ರೀಕರಣಗೊಂಡು ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದರೆ ನಿಮ್ಮಂಥ ಐಕಾನ್‌ಗಳು ಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಆಲೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸೃಜನಶೀಲತೆ

ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಆಲೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಲೋಚನೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸುಪ್ತ ಚಿಂತನೆಯ ಹಂತ, ಉದ್ಭವನ ಕಾಲವೆಂತಲೂ ಕರೆಯುವರು. ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಸಿದ್ದತೆಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಿಟ್ಟರೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ತುಮುಲ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೋ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಪಕ್ಕನೆ ಪರಿಹಾರದ ಉತ್ತರಗಳು ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಿಪಕ್ವಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯ ಉಂಟಾದಾಗ ಅದನ್ನು ಹೊಸ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ, ವಿಚಾರಸರಣಿ ದೊರೆತಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ 'ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆನುವಂಶಿಯತೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆನುವಂಶೀಯವಾಗಿ ಪಡೆದ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿ, ಅಲೋಚನಾ ಶಕ್ತಿ, ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ, ರಚನಾತ್ಮಕ ಶಕ್ತಿ, ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಗಳು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಭಾವ ನಾಗಲಾಂಜಿಕೆಯ ಮೇಲೂ ಉಂಟಾಗಿ ಆಕೆ ಸೃಜನಶೀಲ ವಚನಗಾರ್ತಿಯಾಗಿ ಸ್ಫುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲೂ ಆನುವಂಶೀಯ ಪರಿಸರ, ಆನುವಂಶೀಯವಾಗಿ ಪಡೆದ

ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ, ಅಲೋಚನಾಶಕ್ತಿ, ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ, ಈಕೆಯ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದ್ದರಿಂದ ಈಕೆ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಭಾವಿ ಸೃಜನಶೀಲ ವಚನಗಾರ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಬೆಡಗು, ರೂಪಕ, ನಾನಾರ್ಥದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗ ಶೋಧನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತಹ ವಚನಗಳನ್ನು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾಳೆ.

[4]ಅಯ್ಯಾ, ನಾನಥವೆ, ಅಯ್ಯಯ್ಯ ಕೈಯ ಕೋಲಕೋಂಬರೇ ?
ಅಯ್ಯಾ ಎಳೆಗರುವಿನ ಎಳಗಂತಿಯನೆಳೆದೊಯ್ವರೆ ಭಕ್ತರು?
ಅಯ್ಯೋ ಅಯ್ಯೋ ಎನಲೊಯ್ವರೆ,
ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯ?[4]

ವ.ಸಂ.788 ಪು.ಸಂ.252

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ತನ್ನೊಳಗಿನ ತುಮುಲಗಳನ್ನು ಹೊರಹಾಕಿದ್ದಾಳೆ. ತನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಎಳೆಕರು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನಥವೆ–ಅಥವೆ–ಅನಾಥೆ, ನಾನು ಅನಾಥೆ ಅಂತಹವಳ ಊರುಗೋಲನ್ನು ಕೊಂಬುವರೆ? ಆಸರೆಯಾಗಿರುವ ಕೋಲನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವರೆ. ಅಯ್ಯಾ, ಎಳೆಗರುವನ್ನು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರು ಎಳೆದೊಯ್ವರೆ? ಎಂಬ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಅಯ್ಯೋ ಅಯ್ಯೋ ಎಂದು ಚೀರಿದಾಗ ನನ್ನ ಒಯ್ವರೆ, ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ? ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಮೇಲಿನ ವಚನ **ಬೆಡಗು** ಮತ್ತು **ರೂಪಕ**ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. **ಬೆಡಗು** ಎಂದರೆ ನಾನಾರ್ಥಗಳಿಂದ, ನಾನಾ ಆಯಾಮ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಪ್ರಸ್ತುತತೆಗೂ ಅಳವಡಿಸಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹದ್ದು. **ರೂಪಕ** ಎಂದರೆ ವಸ್ತು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಒಂದೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಬೆಡಗು, ರೂಪಕಗಳಂತಹ ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತರಂಗ, ಬಹಿರಂಗ ಶೋಧನೆಗೂ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಅಂತರಂಗ, ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಸೃಜನಶೀಲ, ವಿಚಾರಶೀಲ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ರೂಪುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಇಂತಹ ಅಂತರಂಗ, ಬಹಿರಂಗದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಅಂತರಂಗ, ಬಹಿರಂಗ ಶೋಧನೆಯ ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುತ್ತಾಳೆ. ಇಂತಹ ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರು ಆಸರೆಯಾಗಿದ್ದ ಲೌಕಿಕ ವಸ್ತುವಾದ ಕೋಲನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರೂ ಒಬ್ಬ ಅನಾಥೆಯನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಿ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಶರಣಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಲೌಕಿಕ-ಅಲೌಕಿಕ ಬದುಕಿನ ರೂಪಕದ ಚಿತ್ರಣ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕೋಲು ಜ್ಞಾನ, ಸದ್ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹರಿಗೋಲು ಎಂಬುದು ಜ್ಞಾನವಿದ್ದಂತೆ, ಅದು ನಿನ್ನ ಬದುಕಿನ ಆಸರೆಯಾಗಿ ದಡ ಮುಟ್ಟಿಸಿತು. ಜೀವನದ ಗೂಢಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಬೆಡಗಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

[5]ಎನ್ನ ಕುಲಸೂತಕವ ಕಳೆದಾತ ಬಸವಣ್ಣ
ಎನ್ನ ಛಲಸೂತಕವ ಕಳೆದಾತ ಬಸವಣ್ಣ
ಎನ್ನ ತನು ಸೂತಕವ ಕಳೆದಾತ ಬಸವಣ್ಣ
ಎನ್ನ ಮನಸೂತಕವ ಕಳೆದಾತ ಬಸವಣ್ಣ
ಎನ್ನ ನೆನಹುಸೂತಕವ ಕಳೆದಾತ ಬಸವಣ್ಣ
ಎನ್ನ ಭಾವಸೂತಕವ ಕಳೆದಾತ ಬಸವಣ್ಣ
ಎನ್ನ ಅರುಹು ಮರಹಿನ ಸಂದುಸಂಶಯವಬಿಡಿಸಿದಾತ ಬಸವಣ್ಣ
ಎನ್ನ ತನ್ನೊಳಗೆ ಇಂಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಾತ ಬಸವಣ್ಣ
ತನ್ನ ಎನ್ನೊಳಗೆ ಇಂಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಾತ ಬಸವಣ್ಣ
ನಿಜದ ನಿರ್ವಯಲ ಬಾಗಿಲ ನಿಜವ ತೋರಿದಾತ ಬಸವಣ್ಣ
ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ
ನಿಜವಾಸಿಯಾಗಿರಿಸಿದ ಎನ್ನ ತಂದೆ ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣನು[5]

ವ.ಸಂ.791 ಪು.ಸಂ.253

ಇಲ್ಲಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಒಂದು ಕಡೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನೊಳಗಿನ ಅಹಂಕಾರ, ನಾನು ತನ್ನೊಳಗು, ಬಹಿರಂಗ, ಅಂತರಂಗಗಳನ್ನು ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿದಾತ ಬಸವಣ್ಣ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ನೆನೆಯುತ್ತಾಳೆ.

ತನ್ನ ಆನುವಂಶಿಕ ಪರಿಸರ, ಆನುವಂಶಿಕವಾಗಿ ಪಡೆದ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಬಸವಣ್ಣನಿಂದ ದೊರೆತದ್ದು ಎಂದು ನೆನೆಯುತ್ತಾಳೆ.

ತನ್ನೊಳಗಿರುವ ಕುಲ, ಛಲ, ತನು, ಮನ, ನೆನೆಪು, ಭಾವ, ಅರುಹುಮರಹಿನ, ಸಂಶಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಅಂತಹ ಸೂತಕವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿಜನಿವಾಸಿಯಾಗಿರುವ ಎನ್ನ ತಂದೆಯೂ ಅಣ್ಣನೂ ಆಗಿರುವ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮೂರ್ತ ಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಕೆಲವು ಅಮೂರ್ತ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಅಂತಹವುಗಳ ಗೊಂದಲದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿ ಚೆನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯನ ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದಾತ ಬಸವಣ್ಣ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕಿಸಿ, **ಆಲೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು** ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆ

[6]ಎನ್ನ ತನು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಬಯಲ ಬೆರಸಿತು
ಎನ್ನ ಮನ ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣನ ನಿಜಪದವ ಬೆರಸಿತ್ತು
ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಅರಿವ ಬೆರೆಸಿತ್ತು
ಇಂತೀ ಮೂವರು ಒಂದೊಂದ ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಕಾರಣ,
ಎನಗೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ
ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ನಿಜನಿವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದೆನು.[6]

ವ.ಸಂ.792 ಪು.ಸಂ.253

ತನು ಕಾಣುವಂತದ್ದು, ಮನ ಅಗೋಚರವಾದದ್ದು, ಪ್ರಾಣ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಗೋಚರವಾದದ್ದು ಹೀಗೆ ಆಳವಾದ ಭಾವನೆಗಳಿರುವ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಚೆನ್ನ ಬಸವಣ್ಣ, ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು –ದೇವರು ಈ ಮೂವರು ನನ್ನಲ್ಲಿಯ ತನು, ಮನ, ಪ್ರಾಣ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ತನ್ನ ಮಗನಾಗಿ ತನುವನ್ನು ಬೆರೆಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ ತನುವಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣ ಮನಸ್ಸು ಬೆರೆಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ ತಂದೆಯಾಗಿ ನಿಜಪದವ ನಿಜದಾರಿಯ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣ, ಅಂದರೆ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ **ಅರಿವು** ಎಂಬ ಜ್ಞಾನದ ದೀವಿಗೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರು ಒಂದೊಂದನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ತನಗೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಾನು ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯನ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ನಿಜನಿವಾಸಿಯಾಗಿ ಅವರ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಬದುಕಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾಳೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು **ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ** ಹಿರಿಯ ಸಾಧನೀಯ ವಚನಕಾರರು ಅನಾಥ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ವೈಚಾರಿಕ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾಳೆ.

[7]ಬಸವನೆ ಮುಖಸೆಜ್ಜೆ, ಬಸವನೆ ಅಮಳೋಕ್ಯ
ಬಸವನ ನಾನೆತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡಿಸುವೆನು
ಬಸವಾ, ಸಂಗನಬಸವಿದೇವಾ ಜಯತು
ಬಸವಾ, ಸಂಗನಬಸವ ಲಿಂಗಾ ಜಯತು
ಬಸವಗೂ ಎನಗೂ ಭಾವಭೇದವಿಲ್ಲ
ಬಸವಗೂ ಎನಗೂ ರಾಸಿಕೂಟವುಂಟು
ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ಬಸವನ ಬೆಸಲಾದ ಬಾಣತಿ ನಾನಯ್ಯ
ಬಸವಾ, ಬಸವಾ, ಬಸವಾ![7]

ವ.ಸಂ.796 ಪು.ಸಂ.255

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಬಸವನಿಗೂ ತನಗೂ ಇರುವ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಬಸವನೆ ಮುಖಸೆಜ್ಜೆ–ಕರಡಿಗೆ, ಬಸವನೆ ಅಮಳೋಕ್ಯ–ಗಂಟಲು, ನನ್ನ ದ್ವನಿ, ಬಸವನನ್ನು ನಾನೆತ್ತಿಮುದ್ದಾಡಿಸುವೆನು ಇಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಭಾವ, ಸಂವೇದನೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಮೇ ರವರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಂತೆ **"ತನ್ನ ಜಗತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ತಿಕ್ಕಾಟಗೊಳಗಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂಘರ್ಷವೇ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆ"** ಇಲ್ಲಿ **ತಾಯಿ–ಮಗುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅರಿತು ಆ ಮಾತೃ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಸಂವೇದನೆ, ಭಾವನೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು** ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ತಾಯಿ ತನ್ನ ಕಂದನನ್ನೇ ತನ್ನ ಜಗತ್ತು ಎಂದು ಭ್ರಮಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಏನೊಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು ಅದು ತನ್ನ ಕಂದನಿಗಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿದ್ದು ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಕಂದನೆ ಅವಳ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವಳ ನಗು, ಧ್ವನಿ , ಭಾವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಯಿ–ಮಗುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಜಗತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂವೇದನಾ ಶೀಲತೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಬಸವ ಮತ್ತು ನನಗೂ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಯಾವುದೇ ಭೇದವಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ತಾಯಿ–ತಂದೆಯ ಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭಾವ ಭೇದವಿಲ್ಲ, ಸಮಾನತೆಯ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ತ್ರೀ–ಪುರುಷ ಎಂಬ ಭೇಧವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸರ್ವಸಮಾನರೆಂಬ ಭಾವದಿಂದ

ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಮಾಜವಾಗಲೀ, ತಂದೆ – ತಾಯಿಯಾಗಲಿ, ಕುಟುಂಬದ ಇನ್ನಿತರ ಸಂಬಂಧಿಗ ಳಾಗಲಿ ಎಂದೂ ಹೆಣ್ಣು–ಗಂಡು ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಸಮಾನತೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಬೆಸಲಾದ –ಹಡೆದ ಬಾಣಂತಿ ನಾನು ಅಂದರೆ ನಾನು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕ–ತಂಗಿಯಾಗಿ, ಸ್ನೇಹಿತೆಯಾಗಿಯೂ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬಸವಣ್ಣನು ಕೂಡ **"ತನಗಿಂತ ಹಿರಿಯವಳಾದ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಜನಿವಾರ ಹಾಕದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ತನಗೂ ಬೇಡವೆಂದು ದಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ"** ಇಲ್ಲೇ ನಾವು **ವೈಚಾರಿಕ, ರಚನಾತ್ಮಕ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ, ಅನುವಂಶೀಯ** ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹೋರಾಟಮಾಡಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

ಸಮಾಜದ ರಥ ಸುಗಮವಾಗಿ ಚಲಿಸಲು ವಚನಕಾರರ ನಿಯಮಗಳು– ಸೂತ್ರಗಳು ಅಪೂರ್ವವಾಗಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ **"ಸ್ವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸೃಜನಶೀಲತೆ"** ಎನ್ನುವರು ಎಂಬ **ಬೆರೆಲಿನ್**ರವರ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದದು.

ವಚನಕಾರರು, ವಚನಗಾರ್ತಿಯರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸವು ತಮಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ ತಾವು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಾಜದ ಏಳ್ಗೆಗಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಹೊಂದಿ ಸೃಜನಶೀಲ ಉತ್ಪಾದನೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು ಕೂಡಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಂತಿವೆ.

ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಸಂಪತ್ತೇ ವಚನಗಳು

[8]ಮನದೊಡೆಯ ಮಹಾದೇವ ಮನವ ನೋಡಿಹೆನೆಂದು
ಮನುಜರ ಕೈಯಿಂದ ಒಂದೊಂದ ನುಡಿಸುವನು
ಇದಕ್ಕೆ ಕಳವಳಿಸದಿರು ಮನವೆ, ಕಾತರಿಸದಿರು ತನುವೆ,
ನಿಜವ ಮರೆಯದಿರು ಕಂಡಾ, ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿರು ಮನವೆ.
ಬಸವ(ಣ್ಣ) ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನು
ಬೆಟ್ಟದನಿತಪರಾಧವನು ಒಂದು ಬೊಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೊಡೆವನು[8].

ವ.ಸಂ.799 ಪು.ಸಂ.256

ಈ ವಚನಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿ ಕನಕದಾಸರ **"ತಲ್ಲಣಿಸದಿರು ಕಂಡ್ಯ"** ಎಂಬ ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಮನವನ್ನು ತಾಳ್ಮೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದಿರು ಎಂದು ಹಲವು ಲೌಕಿಕ ಆದರೆ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆ ಮೂಲಕ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. **"ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಮರ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರು ನೀರು ಹಾಕಬಲ್ಲರು, ಕಲ್ಲಿನ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಪ್ಪೆಗಳಿಗೆ ಯಾರು ಆಹಾರ ನೀಡುತ್ತಾರೆ"**? ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಗೂ, ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಆಹಾರವನ್ನೀಯುತ್ತ, ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವವರು ಯಾರು? **ಹುಟ್ಟಿಸಿದಾತ ಹುಲ್ಲು ಮೇಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ** ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ಆಹಾರ, ನೀರು ಕೊಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗಾಗಿ **'ಮನವೇ'** ತಲ್ಲಣಿಸದಿರು, ಕಳವಳಿಸದಿರು, ಕಾತರಿಸದಿರು, ನಿನ್ನನ್ನು ಆ ಭಗವಂತನೇ ಕಾಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ನಿಜವ ಮರೆಯದೆ, ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿರು ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕನಕದಾಸರು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿ ಕಳವಳಗೊಂಡಿರುವ ಮನಕ್ಕೆ ಕಾತರಿಸುವ ತನುವಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿನ ಒತ್ತಡದ ಬದುಕಿಗೆ ಇದು ಎಷ್ಟು ಉಪಯುಕ್ತವಲ್ಲವೇ?

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆರಂಭದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಬರುವುದಿಲ್ಲ. 10ನೇ ಶತಮಾನದ ಅತಿಮಬ್ಬೆ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳೆ 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದ್ದಿತು. ಅಂತಹ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಅನುಭವ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ, ವಾಗ್ವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಇತ್ತು. ಇಂತಹ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಠಿಸಿ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ವಚನಯುಗದಲ್ಲಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ನಂತರ ಸ್ತ್ರೀದನಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕೇಳಿ ಬಂದದ್ದು ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲೇ ತನಗೂ ಒಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವವಿದೆ ಎಂದು ಅರಿತ ಮಹಿಳೆ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಸಮಾನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಬರಹಗಳು ಅವರ ಬದುಕಿನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿರದೆ ಇತರರ ಆದರ್ಶಗಳ ಪ್ರತೀಕಗಳು ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಆಧುನಿಕ ಬದುಕಿನ ವೈಚಾರಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರಗತಿಯೆಡಗೆಪಯಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿ

ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ತಾತ್ವಿಕ ಹಿನ್ನಲೆಯೇ ಆಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯೇನಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮಹಿಳೆ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಪುರುಷರಷ್ಟೇ ಸಮನಾಗಿ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿರುವುದು ಇತಿಹಾಸದ ಕುರುಹುಗಳಿಂದ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಿ.ಇ. ಸ್ಕಿನ್ನರ್‌ರವರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಂತೆ **"ಹೊಸ ಮೂಲ ಚತುರ ಭವಿಷ್ಯ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರವೆನಿಸುವುದು ಯಾರು ನೂತನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವರೂ ಹೊಸ ವೀಕ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವರೂ ಹೊಸದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವವರೂ ಹೊಸ ಊಹೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸೃಜನಶೀಲ ಚಿಂತಕರೆನಿಸುವರು"** ಹಾಗೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಹೊಸತನ್ನು, ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜನರ ಬದುಕು ಒತ್ತಡಮಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಚಂಚಲತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಗೊಂದಲಮಯವಾಗಿದೆ, ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಖಚಿತತೆ, ಖಚಿತ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಧೃಡ ಮನಸ್ಸು ಇಲ್ಲ. ಧನಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆಯ ಕೊರತೆ ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಮನವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವ ಮಹದೇವ ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ-ಜ್ಞಾನ ನಮ್ಮ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬಬ್ಬರ ಕೈಯಿಂದ ಒಂದೊಂದು ನುಡಿಸುವನು ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಒಂದೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಕಳವಳಿಸಿ, ತಳವಳಗೊಳ್ಳಬೇಡ ಮನವೆ, ಯಾವುದೊಂದಕ್ಕು ತಕ್ಷಣ ಕಾತರಿಸಬೇಡ ತನುವೆ ಈ ಸತ್ಯ ಅರಿತೆಯಾದರೆ ನಿಜವನ್ನು ಮರೆಯದಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸು ನಿಶ್ಚಿಂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಒತ್ತಡಗಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದೆ ಈ ವೈಚಾರಿಕ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಹೊಸತನ್ನು ಅರಸಿ, ಹಳತನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಗೊಂದಲ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಬದುಕು ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅರಿತಾಗ ನಾವು ನಿರಾಳವಾಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಬಹುದು. **"ಬೆಟ್ಟದನಿತಪರಾಧವನು ಒಂದು ಬೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೊಡೆವೆನು"**ಎಂತಹ ಬೆಟ್ಟದಂತಹ ಕಷ್ಟ ಬಂದರು ಒಂದು ಬೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೊಡೆದು ಹಾಕುವ ತಾಳ್ಮೆ ಸಹನೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹತೋಟಿಯಿದ್ದರೆ ಬೆಟ್ಟದಂತಹ ಅಪರಾಧ, ದೋಷ, ತಪ್ಪನ್ನು ಒಂದು ಬೆರಳಿಂದ ತೊಡೆದು ಹಾಕುವಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಾದೆ **"ಉಗುರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂತೆ"** ಎಂಬ ಗಾದೆ ಇವತ್ತು ತುಂಬ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಚಂಚಲತೆ, ಗೊಂದಲ, ಜಂಜಡತೆಗಳನ್ನು ನಾವು ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ತಾಳ್ಮೆ, ಸತ್ಯ, ಧೈರ್ಯ ವೈಚಾರಿಕ ಆಲೋಚನೆಗಳೆಂಬ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಾಗ ನಾವು ತುಂಬಾ ಸರಳ, ಸದ್ಗುಣ ಸೃಜನಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ಜೀವನದ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಪಡೆದು ಮಾದರಿಯಾಗುತ್ತೇವೆ.

[9]ಬಸವ ಮಾಡಿದಡಾಯ್ತು ಭುವಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯ ಬೆಳಕು
ಬಸವ ಮಾಡಿದಡಾಯ್ತು ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಪೂಜೆ,
ಬಸವ ಮಾಡಿದಡಾಯ್ತು ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಸುಧೆಯು,
ಬಸವ ಮಾಡಿದಡಾಯ್ತು ಭಕ್ತ ಭಕ್ತರಲಿ ಸಮಭಾವ
ಎನ್ನ ಕಂಗಳೊಳಗಿಂಬಾದ ಬಸವ,
ಎನ್ನ ಮನ ಭಾವಂಗಳೊಳಗಾದ ಬಸವ
ಎನ್ನಂತರಂಗ ತುಂಬಿ ನಿಂದಾತ ಬಸವಾ.
ಹೊರಗೆ ಗುರುಬಸವನ ಕೀರುತಿ
ಬಸವನ ಮಣಿಹವೇ ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣವಿಂದಿಂಗೆ
ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ
ಬಸವಾ ಬಸವಾ ಜಯತು
ಗುರು ಸಂಗನ ಬಸವಾ ಜಯತು[9]

ವ.ಸಂ.797 ಪು.ಸಂ.255

ಲೆಹೊಯ್ಸ್‌ರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಂತೆ **"ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಸ್ವಂತಿಕೆಯುಳ್ಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುವ ಇಂದ್ರಿಯಾನುಭವ ಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುವ ಸಂಕೀರ್ಣ ಮಾನವ ಗುಣವೆ ಸೃಜನಶೀಲತೆ"**

ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಏಕತ್ರಗೊಳಿಸುವುದು. ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಭಾವ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ವೈಚಾರಿಕತೆ, ರಚನಾತ್ಮಕತೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯುಳ್ಳ ಸ್ವಂತಿಕೆಯುಳ್ಳ ಭಾವನೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುವ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಾಗಿದೆ. ಎನ್ನ ಕಂಗಳೊಳಗಿಂಬಾದ ಬಸವ, ಎನ್ನ ಮನಭಾವಂಗಳೊಳಗಾದ ಬಸವ, ವಚನಗಳಲ್ಲಿನ ಭಕ್ತಿ, ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮ ಪೂಜೆ, ಇಂದಿನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಾಯಕ ತತ್ವ ನಾವು ಮಾಡುವ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಗುರುವಿನ ಜ್ಞಾನ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಲಿಂಗ ನಿರಾಕಾರ ಸ್ವರೂಪಿ, ಜಂಗಮ-ಸಂಚರಿಸುವ ಲಿಂಗರೂಪಿ, ಇವರುಗಳ

ಭಕ್ತಿಯ ಬೆಳಕು ಭೂಮಿಗೆ ಚೆಲ್ಲಿದರೆ ಭೂಮಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗ್ರಹವೆಂದು, ಜೀವಿಗಳಿರುವ ಏಕೈಕ ಗ್ರಹವೆಂದು ವಿಜ್ಞಾನ ನಿರೂಪಿಸಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಭಕ್ತಿ ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮರ ಪೂಜೆಯ ಬೆಳಕು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಸರಿಸಿದಾಗ ಭೂಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಾಗಿ ಸರ್ವಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಚೇತನ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗ ಅಂಗಗಳಿಗೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಸುಧೆಯ–ಅಮೃತವಿದೆ.

ಎನ್ನ ಕಂಗಳು ಬಹಿರಂಗದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು, ಮನದ ಭಾವವು ಅಂತರಂಗದ ಬೆಳಕನ್ನು ತುಂಬಿ ನಿಂತಿರುವ ಬಸವಣ್ಣ, ಹೊರಗೆ ಗುರುಬಸವನ ಕೀರುತಿ ತರುವಂತಹ ವಿಚಾರವಂತ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇರುವ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಭಾವುಕಳಾಗುತ್ತಾಳೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ.

ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸದ್ಭಕ್ತಿ, ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಅಂತಹ ಭೂಮಿ, ಸಮಾಜದ ಏಳ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ ಸುಲಲಿತ, ಸೃಜನಶೀಲವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ.

[10]ಎನ್ನ ಭವದ ಬಳ್ಳಿಯ ಬೇರು ಹರಿಯಿತ್ತಯ್ಯಾ
ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣನ ಒಕ್ಕುದ ಕೊಂಡೆನಾಗಿ
ಎನ್ನ ಮನದ ಕಪಟ ಹಿಂಗಿತ್ತಯ್ಯಾ
ಚೆನ್ನ ಬಸವಣ್ಣ ಕರುಣವ ಪಡೆದೆನಾಗಿ
ಎನ್ನಂತರಂಗದ ಸಂದು ಸಂಶಯ ತೊಲಗಿತ್ತಿಂದು
ಬಸವಣ್ಣಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ಎನ್ನ ಪರಮಗುರು ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುದೇವರ
ಶ್ರೀಚರಣವ ಕಂಡೆನಾಗಿ.[10]

ವ.ಸಂ.792 ಪು.ಸಂ.253

ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ನನ್ನ ಕರ್ಮಫಲಗಳು ವಿಶೇಷ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಗ–ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕಳೆದುಹೋಗಿ ನಾನೊಬ್ಬ ಪವಿತ್ರಾತ್ಮವಾದೆನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ಎನ್ನ ಭವ ಸಂಸ್ಕಾರ, ಹುಟ್ಟಿನ ಬೇರು ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣ ಅಂದರೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದ ಹರಿಯಿತು. ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಕಪಟ ಅಜ್ಞಾನ, ಅಂಧಕಾರ ಚೆನ್ನ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ನಾನು ಮಗನಾಗಿ ಪಡೆದಾಗ ಅವನ ಮೇಲಿನ ಕರುಣದಲ್ಲಿ ದೂರವಾಗಿ ಜ್ಞಾನ, ಬೆಳಕು ನನ್ನ ಬಾಳಿಗೆ ಬೆಳಕಾಗಿ ದಾರಿದೀಪವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಸಂದು ಸಂಶಯ, ಅನುಮಾನ, ಗೊಂದಲಗಳು ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಿಂದ ತೊಲಗಿದವು ನನ್ನ ಮನ ಇಂದು ನಿಷ್ಕಲ್ಮಶ, ನಿರಾಕಾರ, ನಿಜರೂಪಿಯಾಗಿ ವೈಚಾರಿಕ, ರಚನಾತ್ಮಕ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸೃಜನಶೀಲ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ನನ್ನ ಗುರುವಾದ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಚರಣವನ್ನು ಕಂಡಾಗ

ನನಗಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಇತರ ವಚನಕಾರರಿಗೆ, ವಚನಕಾರ್ತಿಯರಿಗೆ ಜ್ಞಾನಸುಧೆಯನ್ನು ಹರಿಸಿದ ಮಹಾನ್ ಚೇತನ.

ಹಾಗಾಗಿ ಇಂತಹ ಪುರುಷಮಣಿಗಳಿಂದ ಇಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿರುವಾಗ ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮಾಧ್ಯಮ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ವಿಜ್ಞಾನ, ಇನ್ನಿತರ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಋಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳು ತೊಲಗಿ ಧನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಸೃಜನಶೀಲರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ವಿಧಾನ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅನುವಂಶಿಕ ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವದ ಸೃಜನಶೀಲತೆ

[11]ಗುರುಸಂಬಂಧಿ ಗುರುಭಕ್ತಯ್ಯನು
ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಭುದೇವರು
ಜಂಗಮಸಂಬಂಧಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು
ಪ್ರಸಾದಸಂಬಂಧಿ ಮರುಳ ಶಂಕರದೇವರು
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅನಿಮಿಷದೇವರು
ಶರಣಸಂಬಂಧಿ ಘಟ್ಟಿವಾಳಯ್ಯನು
ಐಕ್ಯಸಂಬಂಧಿ ಅಜಗಣ್ಣಯ್ಯನು
ಸರ್ವಾಚಾರಸಂಬಂಧಿ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನು
ಇಂತಿವರಸಂಬಂಧ ಎನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಂದು
ಬಸವಣ್ಣಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯನ
ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ನಿಜನಿವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದೆನು[11]

ವ.ಸಂ.794 ಪು.ಸಂ.254

ವಚನದಲ್ಲಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು **ಅಷ್ಟಾವರಣ ತತ್ವ**ಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಆಚರಣೆ ಸಂಬಂಧಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಸೃಜನಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹೇಗೆ ಹೊರ ಬರುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಇಂತಹ ಆನುವಂಶಿಕ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವೈಚಾರಿಕ, ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಕಂಡು ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅಷ್ಟಾವರಣ ತತ್ವಗಳು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ಸಂವೇದನಶೀಲತೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ, ಪ್ರಸಾದ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ, ಶರಣ ಐಕ್ಯ ಸರ್ವಾಚಾರಗಳ ಸಂಪರ್ಕ, ಸಂಬಂಧಗಳಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಅಜ್ಞಾನ, ಅಂಧಕಾರ, ಅಹಂ ನೀಗಿ ಅಂತಹವರ

ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿಜನಿವಾಸಿಯಾದೆ ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ವಿಚಾರವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹದಿಂದ ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ ಸಾಧನೆಗೈದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತೇವೆ.

[12]ಭಕ್ತಿಯ ತವನಿಧಿಯೆ, ಮುಕ್ತಿಯ ಮೂರುತಿಯೆ
ಲಿಂಗಜಂಗಮದ ಚೈತನ್ಯವೆ
ನಿಮ್ಮನಗಲಿ ಎಂತು ಸೈರಿಸುವೆನು?
ಎಲೆ ಅಯ್ಯಾ ಪರಮಗುರುವೆ,
ಆಹಾ ಎನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಜ್ಯೋತೆಯೆ,
ನಿಮ್ಮ ಒಕ್ಕ ಶೇಷ ಪ್ರಸಾದವನಿಕ್ಕಿ
ಎನ್ನ ಪಾವನವ ಮಾಡಿ ಉಳುಹಿದೆಯಯ್ಯಾ
ಲಿಂಗವೆ ಎನಗಿನ್ನಾರು ಹೇಳಯ್ಯ ನೀವಲ್ಲದೇ ?
ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ
ನೀವಗಲಿದಡೆ ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣ ನಿಮ್ಮೊಳಗಲ್ಲದೆ ಅಗಲಬಲ್ಲುದೆ?[12]

ವ.ಸಂ.798 ಪು.ಸಂ.255

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಐಕ್ಯಭಾವ, ತಲ್ಲೀನತೆ, ನನ್ನಲ್ಲಾದ ಒಳ್ಳೆ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ನೀನೆ ಕಾರಣ, ನಿನ್ನನ್ನಗಲಿ ನಾವು ಬದುಕುವುದುಂಟೆ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಂತಹ ಅವಿನಾಭಾವ, ಪ್ರೀತಿ, ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಆಕೆ ನೀಡುವ ಮೌಲ್ಯ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ.

ಭಕ್ತಿಯ ತವನಿಧಿಯೆ– ಅಕ್ಷರ ಸಂಪತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ "ಬಸವ ಜಯಂತಿ" ಯಂದು "ಅಕ್ಷಯ ತೃತೀಯ" ಎಂಬ ಆಚರಣೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಇಂದು ನಾವು ಈ ಅಕ್ಷಯ ತೃತೀಯ ದಿನವನ್ನು ಕೇವಲ 'ಚಿನ್ನಾಭರಣ' ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅದೊಂದು **ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನದ ಅಕ್ಷಯ ಸಂಪತ್ತು**. ಅಕ್ಷಯ ಎಂದರೆ ಬರಿದಾಗದ್ದು ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನದ ಪಾತ್ರೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ, ಸೃಜನಶೀಲ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಬುತ್ತಿ ಯಾವಾಗಲು ತುಂಬಿರಬೇಕು ಎಂದಿಗೂ ಖಾಲಿಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಣೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಮೇಲಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಜ್ಞಾನದ ಆಗರವನ್ನು ಋಣಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೇನಾದರೂ ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಯಂತಹ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಾಣಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸುವ ಮೂರ್ತಿಯೇ, ಚೈತನ್ಯವೇ ನಿಮ್ಮನಗಲಿ ಎಂತು ಸೈರಿಸುವೆನು. ನೀನು ಎನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಜ್ಯೋತಿಯೆ ಆಗಿದ್ದೀಯಾ, ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ಶೇಷ ಪ್ರಸಾದವನಿಕ್ಕಿ ಪಾವನ ಮಾಡಿ ಈ ಲೌಕಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿದ್ದೀಯ ನನಗೆ ಇನ್ನಾರು ದಾರಿದೀಪ,

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ನೀವಗಲಿದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ಐಕ್ಯವಾಗದೆ ಅಗಲುವುದೆ ಬಸವಣ್ಣಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ಎಂದು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಈ ವಚನವನ್ನು ಐಕ್ಯ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾಗ, ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗ, ಶುದ್ಧಿ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಆತ್ಮ ಸಂಬಂಧದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತರಂಗ, ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿಯಿದ್ದವರು ಮಾತ್ರ ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲು ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಗೆ ಅಂತಹ ದಿಟ್ಟತನ, ಶುದ್ಧತೆ, ಸೃಜನತೆ, ಇದ್ದು ಹೆಣ್ಣು ಎಂಬ ಕೀಳರಿಮೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಗಂಡಿನಷ್ಟೆ ನಾನು ಸರಿಸಮಾನಳು, ಪವಿತ್ರಾತ್ಮ ಉಳ್ಳವಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ವಚನದ ಮೂಲಕ ಸಾರುತ್ತಾಳೆ.

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಸ್ತ್ರೀಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ.

[13]ಶ್ರೀ ಗುರುವೆ ತಾಯಿತಂದೆಯಾಗಿ, ಲಿಂಗವೆ ಪತಿಯಾಗಿ
ಜಂಗಮವೆ ಅತ್ತೆ-ಮಾವಂದಿರಾಗಿ, ಶಿವಭಕ್ತರೆ ಬಾಂಧವರಾಗಿ,
ಸತ್ಯ ಸದಾಚಾರವೆಂಬ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿದರಾಗಿ,
ಶರಣಸತಿ ಎಂಬ ನಾಮ ನಿಜವಾಯಿತ್ತು.
ಆದಂತೆ ಇರುವೆ, ಹಿಂದು ಮುಂದರಿಯದೆ ನಡೆವೆ
ಮನಕ್ಕೆ ಮನಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವೆ,
ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಿಗೆ[13]

ವ.ಸಂ.800 ಪು.ಸಂ.256

ಇದೊಂದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವದ ವಿವಾಹದ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಪದಗಳೆಲ್ಲವು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ಧಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಇಹಲೋಕದ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅಲೌಕಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಸಂಬಂಧಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆಯುವಾಗಿನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಗುರುವೆ-ತಂದೆ ತಾಯಿ, ಲಿಂಗವೇ-ಪತಿ, ಜಂಗಮವೆ-ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರು, ಶಿವಭಕ್ತರೆ-ಬಾಂಧವರು, ಇವರುಗಳೆಲ್ಲರು ಸೇರಿ ಸತ್ಯ ಸದಾಚಾರವೆಂಬ ಮನೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಶರಣಸತಿಯನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಸಹ ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುವೆ ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಮನಸೆಳೆದು ಎಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರಳಾಗುವೆ ಎನ್ನುವ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣವಾದ ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಶ್ರೀ ಗುರು ಎಂದರೆ ಅರಿವು ಜ್ಞಾನ ಎಂದು ತಂದೆ ತಾಯಿಯರು ಗುರುಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ನಮಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವ ದಾರಿದೀಪಗೆಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಿರಾಕಾರ

ರೂಪವಿರುವ ಲಿಂಗವೇ ಪತಿಯಂತೆ, ಸದಾ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಂಗಮರೆ ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರು ನಿನ್ನನ್ನ ಆರಾಧಿಸುವ ಶಿವಭಕ್ತರೇ ನೆಂಟರು, ಬಂಧು ಬಳಗ, ನಾನು ಶರಣಸತಿ ಎಂದು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾಳೆ.

"ಶ್ರೀ ಗುರುವೆ ತಾಯಿ ತಂದೆಯಾಗಿ, ಲಿಂಗವೇ ಪತಿಯಾಗಿ, ಜಂಗಮವೆ ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರಾಗಿ, ಶಿವಭಕ್ತರೆ ಬಾಂಧವರಾಗಿ ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ಸಮಾಜದ ಅತ್ಯಂತ ಮೂಲ ಘಟಕವಾದ 'ಕುಟುಂಬದ'ದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾಳೆ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಂದಿಗೂ ಇತ್ತು, ಇಂದಿಗೂ ಇದೆ. ಮುಂದೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಅದರ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಾಲದೊಂದಿಗೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಗುರುವೇ ತಾಯಿ ತಂದೆಯಾಗಿ.... ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ **ಸಮ್ನರ್ ಮತ್ತು ಕೆಲ್ಲರ್**ರವರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಂತೆ **"ಕುಟುಂಬವು ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧದ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಹೊಂದಿ ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಎರಡು ತಲೆಮಾರಿನವರನ್ನಾದರೂ ಒಳಗೊಂಡು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘಟನೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೂಪದಂತಿದೆ".**

ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಂತೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿರುವ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧದ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಸಂಬಂಧಗಳ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಕೇವಲ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವುದು ಕುಟುಂಬ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು. ಎರಡು ಮೂರು ತಲೆಮಾರಿನ ಸಂಬಂಧಗಳು ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದು ಕುಟುಂಬ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಈ ವಿಶ್ವವೇ ಒಂದು ಕುಟುಂಬ ಅದರಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಸಂಬಂಧಿಗಳೆಂಬ ವಿಶಾಲ ಮನೋಭಾವದ "ವಸುದೈವ ಕುಟುಂಬ"ದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಸಂಕುಚಿತತೆಯಿಂದ ವಿಶಾಲತೆಯೆಡೆಗೆ ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇಂದು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕುಟುಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಕಾಳಜಿ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನದಲ್ಲಿನ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ಎಂದರೆ ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬ, ಕೂಡು ಕುಟುಂಬ, ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ. ಕೇವಲ ಒಂದೆರಡು ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾದದ್ದು ಕುಟುಂಬ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು. ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಇರಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಗಳು ಇರಬೇಕು. ಆ

ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆ, ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ, ಸಹಕಾರ, ಸಹಾಯ, ಅನುಸರಣೆ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಂತಹ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕುಟುಂಬ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬೆಲೆ, ಮೌಲ್ಯ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಇಂತಹ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ಣಕಣಗಿ, ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಗುರುವೆ, ಅರಿವೆ ತಾಯಿತಂದೆ, ಲಿಂಗವೆ ಪತಿ, ಜಂಗಮವೇ ಅತ್ತಿಮಾವಂದಿರು, ಶಿವಭಕ್ತರೆ ಬಾಂಧವರು ಎಂದು ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಸಂಬಂಧೀಕರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಲಿಂಗ ಯಾವಾಗಲೂ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇರುವುದು ಅಂದರೆ ಪತಿ ನಮ್ಮೊಂದಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧ ಜಂಗಮರು ಎಂದರೆ ಸಂಚರಿಸುವವರು ಒಂದೆಡೆ ಇಲ್ಲದವರು. ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರು ಅಷ್ಟೆ ಒಂದೆಡೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೂ ಎರಡೆರಡು ದಿನ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಶಿವಭಕ್ತರು ಬಾಂಧವರು ಬಂದು ಬಳಗದವರು ಆಗಾಗ ಬರುತ್ತಾರೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಶಿವಭಕ್ತರು ಅಷ್ಟೆ. ಇಂಥ ಸಂಬಂಧಗಳೊಂದಿಗೆ ಇರಲು ಸತ್ಯ ಸದಾಚರವೆಂಬ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಇಂದು ಈ ಭಾವ, ಆಚರಣೆ ಇದೆ **'ಲಿಂಗಪತಿ' 'ಶರಣಸತಿ'** ಎಂಬ ಹೆಸರು ಸತ್ಯವಾಯಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮನೋಭಿಲಾಷೆಯಂತೆ ನಡೆಯುವೆ, ಮನಕ್ಕೆ ಮನಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಡೆದು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವೆ ಎಂದು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಶರಣಸತಿ ಎಂಬ ನಾಮ ನಿಜವಾಯಿತ್ತು......... ವಚನದ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿಯ **"ಶರಣಸತಿ–ಲಿಂಗಪತಿ"** ಭಾವವನ್ನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯೂ ಸೃಜನಶೀಲವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ರೀತಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ವಚನಗಾರ್ತಿಯರು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣದಿಂದ ಸಾಧು ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ, ಧೀರ, ದಿಟ್ಟ, ನೇರ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಈಕೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನಂತೆಯೂ, ಗಂಡಿಗೆ ಗಂಡಿನಂತೆಯೂ ಬದುಕಿದ್ದಾಳೆ. ದೌರ್ಜನ್ಯ ನಡೆದಾಗ ಸಿಡಿದೆದ್ದಿದ್ದಾಳೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ತನವಿದ್ದಾಗ ತಲೆ ಬಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಒಬ್ಬ ಆದರ್ಶ, ಮಾದರಿ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಸೃಜನಶೀಲ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಕೇವಲ 14 ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಹ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ. ಇವಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರದ ಮಹಿಳೆ, ಆದರ್ಶದ ಮಹಿಳೆ, ಮಾದರಿ ಮಹಿಳೆ, ಸೃಜನಶೀಲೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲೆ, ವಿಚಾರವಂತೆ, ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ ಸೃಜಶೀಲ

ವಚನಗಾರ್ತಿ. ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಗುಣವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ನೀಡಿದಾಗ ಸೃಜನಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬೆಳಕು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ.

12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾನತೆ, ಧೀರ, ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ವಿಶಾಲ ಮನೋಭಾವ ಹೊಂದಿದ ಮಹಿಳೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ. 21ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಇವಳನ್ನು ನಾವು ಆದರ್ಶ, ಮಾದರಿಯೂ, ಅಸಂಘಟಿತ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಂಘಟಿತ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೆಡೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಗೆ ಬೆಳಕಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ.

ನೀಲಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ವಿಚಾರ ಪತ್ನಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಕೂಡ ವೈಚಾರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದೊಡನೆ ಪ್ರಮುಖ ಊರ್ದ್ವೋರ್ಮುಖ ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ಪಾರ್ಶ್ವಮುಖ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವಚನಗಳು ಸ್ಥಾಯಿರೂಪ ಪಡೆದಿವೆ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ರೂಪಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವಚನಗಳು

ಡಾ॥ ಫಿಯರ್ಸ್ "ವಾಸ್ತವಿಕ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರಗಳೆರಡರ ಶಕ್ತಿಗಳ ಮಿಲನವೇ ಸೃಜನಾಶಕ್ತಿ, ಅಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಕಲಿಯಲಾದ ತಿಳಿದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೊಸದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಸೃಜನಶಕ್ತಿ" ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯು ರೂಪಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ವಾಸ್ತವಿಕ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

[14]ಅಂಗದಿಂದುದಯವಾದಾತ ಮಡಿವಾಳಯ್ಯ
ಲಿಂಗದಿಂದುದಯವಾದಾತ ರೇವಣಸಿದ್ಧಯ್ಯ
ಭಸ್ಮದಿಂದುದಯವಾದಾತ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ
ಮಂತ್ರದಿಂದುದಯವಾದಾತ ನಿಮ್ಮ ಸೋದರಮಾವ ಬಸವಯ್ಯ
ಪ್ರಸಾದದಿಂದುದಯವಾದಾತ ನೀನಲ್ಲವೆ ಚೆನ್ನಬಸವಯ್ಯ
ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನ ಸಂಗಯ್ಯ[14]

ವ.ಸಂ. 787 ಪು.ಸಂ. 252

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹಿರಿಯರು ನೆನೆಯುತ್ತಾಳೆ ಅಂತಹವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂತಹ ಕಿರಿಯರು ಎಷ್ಟು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಉದಾಹರಣೆ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಅಷ್ಟಾವರಣ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಉಗಮಿಸಿದರು ಅಂತಹ ಒಂದೊಂದು ಗುಣದಿಂದ ನಾನು ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇಂದಿಗೂ ಬೆಳೆಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ನಾವು ಹಿರಿಯರನ್ನು ನೆನೆಯುವುದು ತುಂಬಾ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಲಿಂಗ: ಪರತತ್ವ, ಪರಶಿವ, ಪರಶಿವನ ಒಂದು ಸಂಕೇತ, ಪರವಸ್ತು, ಪರಮೇಶ್ವರ ಅಂಶವೇ ಲೀಂಗ ಭಕ್ತನು ಮಾಡುವ ಸದಾಚಾರಗಳಿಂದ ಆತನಲ್ಲಿ ಶಿವಕಳೆಯು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ದೀಕ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುರುವು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ನೀಡುವುದೇ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ. ಗುರುವಿನ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಮಶವನ್ನು ತೊಳೆದು ಶಿವಕಳೆಯನ್ನು ಉಜ್ವಲಗೊಂಡು ಏಳಿಗೆಯಾಗಲು ಗುರುಲಿಂಗದ ಅಂಶ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ ಹೀಗೆ ಲಿಂಗ ತತ್ವವನ್ನು ರೂಪಾಂತರಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಸ್ಮ: ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವ ಪವಿತ್ರ ಭಸ್ಮ. ಇದು ಗೋವುಗಳ ಗೋಮಯದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಮಾಡಿ ತಯಾರಿಸುದುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಅಂತರಂಗದ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಬಹಿರಂಗದ ಶುದ್ಧತೆಗೂ ಕಾರಣವಾದ ಈ ಭಸ್ಮ ಇಂದು ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮಂತ್ರ: ಜಪ, ಪೂಜೆ, ಹೋಮ ಮೊದಲಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಠಿಸುವ ದೇವತಾಸ್ತುತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿನ ಪವಿತ್ರ ಸಮೂಹ. "ಓಂ ನಮ: ಶಿವಾಯ" ಎಂಬುದು ಷಡಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಮಂತ್ರ ಅಂದು ಮಂತ್ರ ಜಪವನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಮಂತ್ರದ ರೂಪಾಂತರತೆಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸಾದ: ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮರಿಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿದ ನಂತರ, ಅವರಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಬಂದುದೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಭೋಜ್ಯ ಪದಾರ್ಥ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಪ್ರಸಾದ, ಸಿದ್ಧಪ್ರಸಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಾದ ಎಂಬ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿದೆ ಕಾಯಕದಿಂದ ಸಿಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮರು ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ. ಪ್ರಸಾದವೂ ಅಷ್ಟೇ

ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಿಕ್ಕ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ನಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಉಳಿದಿದ್ದನ್ನು ಇತರರಿಗೂ ಹಂಚಿದಾಗ ದಾಸೋಹ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಸಿಕ್ಕಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲಗುಣ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಆಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ರೂಪಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ನೆಲೆಯು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಪರೂಪ, ವಿರಳ.

ಸಾಮ್ಯತೆ ಇರುವ ವಚನಗಳು

- **ಡಾ॥ ಬಿ.ಕೆ. ಪಾಸಿ:** "ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಗಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಸೃಜನನಾತ್ಮಕತೆ"
- **ಡಾ॥ ಫಿಯರ್ಸ್:** "ವಾಸ್ತವಿಕ ಈ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರಗಳೆರಡರ ಶಕ್ತಿಗಳ ಮಿಲನವೇ ಸೃಜನಶಕ್ತಿ, ಅಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಕಲಿಯಲಾದ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ ಹೊಸದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆ ಸೃಜನಶಕ್ತಿ"
- **ಪ್ಲೇಟೋ:** "ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯ ಹೊಸ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು, ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸೃಜನೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿರುವ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಂದಿನ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೂ ಇಂದಿನ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಹಾಗೆ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಜನರಲ್ಲಿನ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರಗಳು ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಜನರ ಭಾವನೆಗಳಿಗೂ ಹೋಲಿಕೆ ಇದೆ. ಅಂದಿನ ವಚನಗಳ ನೀತಿ ಸಾರ ಕೇವಲ ಆವತ್ತಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಅವು ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಜನರ ಏಳಿಗೆಗೂ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿವೆ. ಅಂದಿನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭ ಸನ್ನೇವೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಹೋಲಿಸುವುದರಿಂದ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು ಸಾಮ್ಯತೆಯ ಸೃಜನಶೀಲ ಅಂಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಸಾಮ್ಯತೆ ಇರುವ ವಚನಗಳು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ತ್ರಿವಿಧ ದಾಸೋಹ, ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಇಂತಹ ವಿಶೇಷ ಗುಣಗಳು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆಚರಣೆಯಾಗಿಯೂ ಉಳಿದು ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ. ಅಂದಿನ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳು ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜಕ್ಕು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ. ದಾರಿದೀಪವಾಗಿ ಕಿರಿಯರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತವೆ.

[15]ಆಚಾರವೆಂಬುದು ಅಗೋಚರ ನೋಡಯ್ಯಾ, ಆರಿಗೆಯೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ
ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆ ಸದಾಚರದ ಬೆಳವಿಗೆಯ ಮಾಡಲೆಂದು
ಬಸವಣ್ಣ ಬಂದು ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲವ ಹರಹಿದ
ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ದಾಸೋಹ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದದ
ಹಾದಿಯನ್ನೆಲ್ಲರಿಗೆ ತೋರಿದ
ಶಿವಾಚಾರವ ಬೆಳವಿಗೆಯ ಘನವನಹುದಲ್ಲವೆಂದು ಬಿಜ್ಜಳತರ್ಕಿಸಲು
ಆನಂತಮುಖದಿಂದ ಒಡಂಬಡಿಸಿ ಅಹುದೆನಿಸಿದ
ಬಂದ ಮಣಿಹ ಪೂರೈಸಿತ್ತೆಂದು ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಬಗಿದುಹೊಕ್ಕಡೆ,
ಹಿಂದ ಲೋಕವರಿದು ಬದುಕಬೇಕೆಂದು ಸೆರಗ ಕೊಟ್ಟು
ನಾನು ಹಿಂದುಳಿದಹಳೆಂದು ಮುಂದಣ ಗತಿಯ ತೋರಿ,
ನಾನು ಹಿಂದುಳಿದಹಳೆಂದು ಮುಂದಣ ಗತಿಯ ತೋರಿ,
ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಸನ್ನದೊಳಗೆ
ಇಂಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು ಎನ್ನ ಹೆತ್ತ ತಂದೆ ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣನು.[15]

ವ.ಸಂ. 790 ಪು.ಸಂ. 252

ಆಚಾರಗಳು ಅಗೋಚರವಾದವುಗಳಲ್ಲ ಅವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣುವಂತಹವು ಇಂತಹ ಸದಾಚಾರಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸಲೋಸುಗ **'ಬಸವಣ್ಣ'**ನೆಂಬ ಮಹಾಪುರುಷ, ಮಹಾತ್ಮನು ಅವತಾರ ಎತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕ್ದಲ್ಲಿಯೂ ಸತ್ಯ, ನ್ಯಾಯ, ಧರ್ಮಗಳಂತಹ ಉತ್ತಮ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಫಲ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ, ದಾಶ, ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದಗಳೆಂದು ನೀತಿ ಆಚರಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನದಟ್ಟುಮಾಡಿದರು. ಈ ಬೀಜ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ನಾವು ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಬಹುದು. ನಾವು ಉತ್ತಮರಾಗಿ ಬಾಳಬಹುದು. **"ಬಿತ್ತಿದಂತೆ ಬೆಳೆ"** ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ಸುಭಿಕ್ಷ, ನೆಮ್ಮದಿಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಬಹುದು.

ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲೆ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾನತೆಯಿತ್ತು ಆದರೆ ಇಂದು **ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ "ಹೆಣ್ಣಿನ ಭ್ರೂಣ ಹತ್ಯೆ"** ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. **"ನಾನು ಹಿಂದುಳಿದಹಳೆಂದು ಮುಂದಣ ಗತಿಯ ತೋರಿ"** ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಅರಿವಿಲ್ಲದ ಅಂದೆ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಎಂಬ ಭೇದ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದ ಜನರು, ಇಂದು 21ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರು, ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಸುಶಿಕ್ಷಿತರು ಹೆಣ್ಣ ಗಂಡಿನ ಮಧ್ಯೆ ಅಂತರ ಸೃಷ್ಠಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರು ಈ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾ: **"ಬೇಟಿ ಬಚಾವೋ, ಬೇಟಿ ಪಡಾವೋ"** ಎಂಬ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಮೋದಿಯವರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸೋಣ ಇದು ಒಂದು ಸಂತಸದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಿಗೂ ಇಂದಿಗೂ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಅಂದಿನ ಪುರುಷ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗಂಡಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ನಿಂತು ವಿದ್ಯೆ, ಅರಿವು, ಜ್ಞಾನ, ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ ರಚನಾತ್ಮಕತೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ, ವೈಚಾರಿಕತೆಗಳಂಅಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ತನ್ನ ತತ್ವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾಳೆ. ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನನ್ನದಾಗಿದೆ.

ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸೃಜನಶೀಲ ವಚನಗಳು

ನಾವೀನ್ಯತೆಯು ಹೊಸತನವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದಾಗಿದೆ. **"ಹಳೆಬೇರು ಹೊಸ ಚಿಗುರು"** ಎಂಬಂತೆ ಹಳೆಯದರಲ್ಲೆ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಕಾಲ, ಸಮಯ, ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನೋಡುವುದಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿ ಅನಿಸಿದ್ದು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸದೇ ಇರಬಹುದು ಆಗ ಅದನ್ನು ಹೊಸ ರೂಪ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದೆ.

[16]ಶ್ರೀ ಗುರುವೆ ತಾಯಿತಂದೆಯಾಗಿ, ಲಿಂಗವೆ ಪತಿಯಾಗಿ
ಜಂಗಮವೆ ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರಾಗಿ, ಶಿವಭಕ್ತರೆ ಬಾಂಧವರಾಗಿ,
ಸತ್ಯ ಸದಾಚಾರವೆಂಬ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿದರಾಗಿ,
ಶರಣಸತಿ ಎಂಬ ನಾಮ ನಿಜವಾಯಿತ್ತು
ಆದಂತೆ ಇರುವೆ, ಹಿಂದು ಮುಂದರಿಯದೆ ನಡೆವೆ
ಮನಕ್ಕೆ ಮನಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವೆ,
ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಿಗೆ[16]

ವ.ಸಂ. 800 ಪು.ಸಂ. 256

ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಕುಟುಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾಳೆ. ಅಂದಿನ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೂ ಇಂದಿನ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೂ ಅಜಗಜಾಂತರ ಅಂದು ಸಹಸಂಬಂಧ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ, ಐಕ್ಯತೆ, ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಸಹಕಾರಗಳಂತ ವಿಶಾಲ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಂತಹ ವಿಶಾಲ ಮನೋಭಾವದಂತಹ ಗುಣಗಳು ಸಂಕುಚಿತತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ.

ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೂ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದರೂ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಹೆಚ್ಚು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಯೀಭಾವ ಊರ್ಧ್ವೋಮುಖ (Lateral) ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಆಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಶ್ವಮುಖ (vertical) ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಆಲೋಚನೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರಿಕೃತ ಏಕಮುಖ ಆಲೋಚನೆ ಸಂಚಾರಿಭಾವ (convergent thinking)ವೇ ಸೃಜನಶೀಲನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಕೇಂದ್ರಿತ ಬಹುಮುಖ ಆಲೋಚನೆ (divergent thinking) ಸ್ಥಾಯೀಭಾವ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆ ಎಂದರೆ ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿತ ಜನರು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ನೀಡಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬದುಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಾಗಿದೆ. ಲೌಕಿಕ ಸಮಾಜದ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯೆಡೆಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿದ್ದ ಮಹನೀಯ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿದ್ದಾಳೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 788 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 252
2. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 789 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 252.
3. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 795 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 254.
4. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 789 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 252.
5. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 791 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 253.
6. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 792 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 253.
7. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 796 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 255.
8. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 799 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 256.
9. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 797 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 255.
10. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 792 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 253.
11. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 794 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 254.

12. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 798 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 255.

13. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 800 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 256.

14. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 787 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 252.

15. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 790 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 252.

16. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ –05, ಸಂಪಾದಕ : ಡಾ॥ ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ –2001. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ 800 ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ 256.

ಅಧ್ಯಾಯ –05

ಸಮಾರೋಪ

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕ ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಕೌಟುಂಬಿಕ, ವೈಯುಕ್ತಿಕ, ಸಾಮೂಹಿಕ ಆನುಭಾವಿಕ, ಮಾನವಿಕ, ಸೃಜನಾತ್ಮಕ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ, ರಚನಾತ್ಮಕತೆ, ವೈಚಾರಿಕತೆ ಎಂಬ ವಿವಿಧತೆಯಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯತಾಭಾವ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಐಕ್ಯತಾ ಭಾವನೆಯಿಂದ ವಿವಿಧತೆಯ ಕುರುಹುಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ದಮನಕ್ಕೊಳಗಾದ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ವರ್ಗವೂ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿತ್ತು. ವಚನಯುಗದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಲಭಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಕೆಲವು ಮಹಿಳಾ ಮಣಿಗಳು ವಚನಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುವ ನಕ್ಷತ್ರದಂತೆ ಮಿಂಚಿದರು. ಉದಾ. ಅಕ್ಕ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ, ಆಯ್ದಕ್ಕಿ, ಲಕ್ಕಮ್ಮ, ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕ, ಸತ್ಯಕ್ಕ, ಅಮುಗೆರಾಯಮ್ಮ.

ಬಸವಣ್ಣನಂತಹ ಸೋದರರನನ್ನು ಪಡೆದ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಧನ್ಯಳು."ನನಗಿಂತ ಮೊದಲು ಜನಿಸಿದ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣೆ ಮಾಡದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ನನಗೂ ಬೇಡವೆಂದು ದಿಕ್ಕರಿಸಿದರು" ಇದರಿಂದ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ನಡುವೆ ಎಂತಹ ಸರಿಸಮಾನತೆ ಇತ್ತೆಂಬುದು ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸೃಜನಶೀಲ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ, ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ವಚನಕಾರ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ.

ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಜ್ಞಾನವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ, ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದ ಮಹಿಳಾಮಣಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ತಾಯಿಯಾಗಿ ಪತ್ನಿಯಾಗಿ, ಅಕ್ಕ–ತಂಗಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಕುಟುಂಬ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಈಜಿ ಇಂತಹ ಪುರುಷ ಸಮಾನವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಸಾಧನೆಗೈದಿದ್ದಾಳೆ.

ಬಸವನೆ ಮುಖಸೆಜ್ಜೆ, ಬಸವನೆ ಅಮಳೋಕ್ಯ
ಬಸವನ ನಾನೆತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡಿಸುವೆನು
ಬಸವಾ, ಸಂಗನಬಸವಿದೇವಾ ಜಯತು
ಬಸವಾ, ಸಂಗನಬಸವಲಿಂಗಾ ಜಯತು
ಬಸವಗೂ ಎನಗೂ ಭಾವಭೇದವಿಲ್ಲ;
ಬಸವಗೂ ಎನಗೂ ರಾಸಿಕೂಟವುಂಟು
ಬಸವಣ್ಣಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನಲ್ಲಿ
ಬಸವನ ಬೆಸಲಾದ ಬಾಣತಿ ನಾನಯ್ಯ
ಬಸವಾ, ಬಸವಾ, ಬಸವಾ!

ವ.ಸಂ. 796 ಪು.ಸಂ–255

ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ತಾಯಿಯಾಗಿ, ಅಕ್ಕನಾಗಿ, ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು, ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಬಸವಣ್ಣನಿಗೂ ನನಗೂ ಯಾವುದೇ ಭಾವಭೇದವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ 'ರಾಸಿಕೂಟವುಂಟು" ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. **"ಬಸವಗೂ ಎನಗೂ ಭಾವಭೇದವಿಲ್ಲ; ಬಸವಗೂ ಎನಗೂ ರಾಸಿಕೂಟವುಂಟು"** ಎಂಬ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಮಾತೃ ಹೃದಯವಿರುವ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಅವರ ಸರಿಸಮವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಅಂತಹ ಸತ್ಯ, ನ್ಯಾಯ, ನೀತಿ, ಶಕ್ತಿ ಆಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಪುರುಷ ಸಮಾಜವು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಸಮಾನತೆ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು.

ಎನ್ನ ತನು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಬಯಲ ಬೆರಸಿತ್ತು.
ಎನ್ನ ಮನ ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣನ ನಿಜಪದವ ಬೆರಸಿತ್ತು.
ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಅರಿವ ಬೆರಸಿತ್ತು.
ಇಂತೀ ಮೂವರು ಒಂದೊಂದ ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಕಾರಣ,
ಎನಗೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಬಸವಣ್ಣಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನ
ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ನಿಜನಿವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದೆನು.

ವ.ಸಂ.792.ಪು.ಸಂ.253

ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ, ಸಂಗನಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಈಮೂರು ಮಹನೀಯರು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ್ದಾರೆ.

ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನು ತನುವಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಮಗನಾದನು. ಸಂಗನ ಬಸವಣ್ಣನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ತಂದೆಯಾದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರು ಪ್ರಾಣ ಅಂದರೆ ಅರಿವು. ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಒಡೆಯರಾಗಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದರು. ಹೀಗೆ ಈ ಮೂವರು ನನಗೆ ಉನ್ನತಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಲು ಸಹಕರಿಸಿದವರು. ನನ್ನ ಪಾತ್ರ ಏನೇನು ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ, ನಿರಹಂಕಾರವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಇವರೆಲ್ಲರ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ನಿಜನಿವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ಮನದೊಡೆಯ ಮಹಾದೇವ ಮನವ ನೋಡಿಹೆನೆಂದು
ಮನುಜರ ಕೈಯಿಂದ ಒಂದೊಂದ ನುಡಿಸುವನು.
ಇದಕ್ಕೆ ಕಳವಳಿಸದಿರು ಮನವೆ, ಕಾತರಿಸದಿರು ತನುವೆ
ನಿಜವ ಮರೆಯದಿರು ಕಂಡಾ, ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿರು ಮನವೆ
ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ ಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯನು
ಬೆಟ್ಟದನಿತಪರಾಧವನು ಒಂದು ಬೊಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೊಡೆವನು

ವ.ಸಂ.799 ಪು.ಸಂ.256

ಮನದೊಡೆಯ ಮಹಾದೇವ ಮನವ ನೋಡಿಹೆನೆಂದು ಎಂಬ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಮನುಜುರ ಕೈಯಿಂದ ಒಂದೊಂದ ನುಡಿಸುವನು. ಇದು ಪರಿಪಕ್ವಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಯಾರು ಏನೇ ಹೇಳಿದರೂ ನಿನ್ನ ತನು, ಮನ ಸ್ಥಿಮಿತದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಪರಿಪಕ್ವತೆ ಹೊಂದಬೇಕು. ಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ನಂಬಬೇಕು ಅದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧತೆಯಾಗಿ ಇದಕ್ಕೇ ಕಳವಳಿಸದಿರು ಮನವೆ, ಕಾತರಿಸದಿರು ತನುವೆ ಎಂಬ ಸಾಲು ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಆವರ್ತಿಸಿದಾಗ ಸತ್ಯ ಮರೆಯದೇ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಇರುತ್ತದೆ. ಇದು ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾದಾಗ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆ ಅರಿವಾಗಿ ಮನಸ್ಸು, ತನು ದೃಢವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟದಂತ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಒಂದು ಬೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ನೆಲೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಶೋಧಿಸ ಹೊರಟ ನನಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹಂತಗಳು ಗೋಚರಿಸಿದವು.

- ಸಿದ್ಧತೆಯ ಹಂತ
- ಪರಿಪಕ್ವಗೊಳಿಸುವಿಕೆ
- ಜ್ಞಾನೋದಯ
- ಪುನರಾವರ್ತನೆ

ಸಿದ್ಧತೆಯ ಹಂತ: ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರ, ಒಡನಾಟಗಳು ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು. ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಪ್ರಭಾವ, ಅನುವಂಶೀಯ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತು.

ಪರಿಪಕ್ವಗೊಳಿಸುವಿಕೆ:ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಬೇರು ಇದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಅದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪರಿಪಕ್ವಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಬಸವಣ್ಣ, ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯಂತಹವರ ಸಹವಾಸ ಒಡನಾಟದಿಂದ ಆಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ರಚನಾತ್ಮಕತೆ, ವೈಚಾರಿಕ ಮನೋಭಾವ ಹೆಚ್ಚು ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು.

ಆಕೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸತ್ಯಗಳಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಆಕೆ 12ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸುತ್ತಾಳೋ ಹಾಗೆ 21ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೂಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಜ್ಞಾನೋದಯ: ಬಸವಣ್ಣ ಅಲ್ಲಮರ ಜ್ಞಾನ, ಅರಿವು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಗೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರೆಲ್ಲರ ಪ್ರೇರಣೆ, ವಿಚಾರಸರಣಿಯಿಂದ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಉತ್ತಮ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದು ಅವರಂತೆಯೇ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಕಸತ್ಯವಾದ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಳು. ಈಕೆ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಹೆದರದೆ ನೇರ, ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಿದಳು.

ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ಸೃಜನಶೀಲ ಆಲೋಚನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಜ್ಞಾನೋದಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪುನರಾವರ್ತಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ತಾಳೆ ನೋಡಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಸಮರ್ಥನೀಯವಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಸೃಜನಶೀಲ ಆಲೋಚನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಅನುವಂಶೀಯವಾಗಿ ಪಡೆದ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಆಕೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರ ಪ್ರೇರಣೆ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದ ಉತ್ತಮ ಸಂಸ್ಕಾರ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಪ್ರಕಾಶತೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಯಿತು. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬೆಳೆಯಲು ಆನುವಂಶೀಯವಾಗಿ ಪಡೆದ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ, ಆಲೋಚನಾಶಕ್ತಿ, ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ, ರಚನಾತ್ಮಕ ಶಕ್ತಿ, ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಗಳು ಪ್ರೇರಕವಾಗಿವೆ.

ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ, ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ, ದೃಢಸಂಕಲ್ಪ, ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಧಾರ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅವಕಾಶ ಇಂತಹ ಗುಣಗಳು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಆಕೆ ಒಬ್ಬ ಆದರ್ಶ, ಮಾದರಿ, ವಿಚಾರಪತ್ನಿ ಎಂಬ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳಿಗೆ ಭಾಜನಳಾಗುತ್ತಾಳೆ.

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಊರ್ದ್ವೋಮುಖ, ಪಾರ್ಶ್ವಮುಖ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹೊಂದಿದವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿತ ಜನರು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ನೀಡಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬದುಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಾಗಿದೆ. ಲೌಕಿಕ ಸಮಾಜದ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯೆಡೆಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿದ್ದ ಮಹನೀಯ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿದ್ದಾಳೆ.

ಅನುಬಂಧ

ಸಂದರ್ಶನದ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ

1. ವಚನಕಾರ್ತಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆ ತಿಳಿಸಿ.
2. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಆದರ್ಶ, ಮಾದರಿ ವಚನಕಾರ್ತಿಯೆಂದು ಒಪ್ಪಬಹುದೆ ?
3. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ನೀವು ಮೆಚ್ಚುವ ಗುಣಗಳಾವುವು ?
4. 'ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ' ಒಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಿ.
5. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಅಂಶ ಇದೆ ಎಂದು ನಿಮಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆಯೇ?
6. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಇದೆಯೇ? ಇರುವುದಾದರೆ ಅವು ಯಾವುವು?
7. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತವೇ?
8. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಯಾವ ಕೊಡುಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಅಂತ ನಿಮಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ?
9. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮ್ಯತೆ ಅಥವಾ ಹೋಲಿಕೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೇನು ?
10. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಈ ತಾಯಿ ಮಗರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆ–ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆಯೇ ?

ಸಂದರ್ಶನ –1

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು– ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ನೆಲೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹೊನ್ನಮ್ಮಗವಿ ಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ರುದ್ರಮುನಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸಂದರ್ಶಿಸಿದಾಗ ಪಡೆದ ಪೂರಕ ಅಂಶಗಳು.

ಸಂದರ್ಶನದ ದಿನಾಂಕ: 16–07–2016 ಸಮಯ: 12.15 ರಿಂದ 1:00 ಗಂಟೆ

ವಾರ: ಶನಿವಾರ ಸ್ಥಳ: ಶಿವಗಂಗೆ, ನೆಲಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕು.

ಸಂಶೋಧಕರು: ವಚನಕಾರ್ತಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆ ತಿಳಿಸಿ.

ಸ್ವಾಮೀಜಿ: ಬಸವಣ್ಣನವರ ಸಹೋದರಿಯಾಗಿ, ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಆದರ್ಶವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ, 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಸೇವಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿದ ಹಿರಿಯ ಆದರ್ಶ ಚೇತನ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ವೈಚಾರಿಕ ದೃಷ್ಠಿಕೋನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಇಲ್ಲದಂತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಉಪನಯನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದಾಗ ನನ್ನ ಅಕ್ಕ ನಿಗಿಲ್ಲದ ಸಂಸ್ಕಾರ ನನಗೆ ಬೇಡವೆಂದು ಜನಿವಾರ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ ಮನೆಯಿಂದ ಆಚೆ ಹೋಗಲು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಹೋದಂತವಳು ಅಕ್ಕನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥೈರ್ಯ ತಂದವರು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹಿಂಬನ್ನ ಕೊಟ್ಟವರು ಅಕ್ಕನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯವರು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಗೆ ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣವಾದ ಸ್ಥಾನ ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸಂಶೋಧಕರು: ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಆದರ್ಶ, ಮಾದರಿ ವಚನಕಾರ್ತಿಯೆಂದು ಒಪ್ಪಬಹುದೇ?

ಸ್ವಾಮೀಜಿ : ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಆದರ್ಶ ವಚನಗಾರ್ತಿ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಆದರ್ಶ ಗೃಹಿಣಿ ಎಂದು ಹೇಳಲು ನನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಪತಿ ಶಿವಸ್ವಾಮಿಯವರು. ವೀರಶೈವ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಅವರು ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬರೆ ಮಗ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ. ಸಹೋದರ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಗುಣಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರು ಅಕ್ಕನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ಗರ್ಭಾಂಬುಧಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಕ್ತಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರಾದರೆ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದವರು ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ. ಆ

ರೀತಿಯ ಮಗುವಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಜ್ಞಾನ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ಎಲ್ಲವು ಸಹ ಅಕ್ಕ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಗೆ ಇದ್ದಂತವು. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಮಗುವಿನ ಜನನವಾಯಿತು. ಆದಕಾರಣ ಆಕೆಯನ್ನು ಅದರ್ಶ ವಚನಕಾರ್ತಿ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಆದರ್ಶ ಗೃಹಿಣಿ ಅಂತ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂಶೋಧಕರು: ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಮೆಚ್ಚುವ ಗುಣಗಳಾವುವು?

ಸ್ವಾಮೀಜಿ : ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವ ವಚನಗಳು ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿಗಷ್ಟೆ ಸಂಬಂಧ ಪಡೆದ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚಿಸಿದ್ದಾಳೆ .

ಎನ್ನ ಕುಲ ಸೂತಕವ ಕಳೆದಾತ ಬಸವಣ್ಣ... ಎಂಬ ವಚನದ ವಿವರಣೆ ನೀಡಿದರು ವೈಧಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೂತಕಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾ: ಹೆಣ್ಣಿನ ಸೂತಕ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ನಿಕೃಷ್ಟವಾಗಿಕಂಡು ದೂರ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಸೂತಕಗಳಿಂದ ಹೊರ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅದಕೆ ಕಾರಣ ಬಸವಣ್ಣ. ಪ್ರೇರಣಾ ಶಕ್ತಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು ಕೇವಲ ವಚನಕಾರ್ತಿ ಅಲ್ಲ, ಗೃಹಿಣಿ ಅಲ್ಲ ವಚನದ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದಂತಹ ಮಹಾ ದೊಡ್ಡಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ವಚನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕ್ರಾಂತಿಯಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗ ಶಿವಗಂಗೆಗೆ ಒಂದು ಭಾಗ ಉಳಿವಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಚನ್ನ ಬಸವಣ್ಣ ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಗಣಾಚಾರ, ಪಂಚಾಚಾರಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೆಳೆದವಳು. ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿಯಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದಂತ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಇಂದು ವಚನಗಳು ಲಭ್ಯವಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸಂಶೋಧಕರು: 'ಸೃಜನಶೀಲತೆ'ಗೆ ಒಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಿ.

ಸ್ವಾಮೀಜಿ : ವಿಶಿಷ್ಟ, ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿ, ಯೋಚಿಸುವುದೇ ಸೃಜನಶೀಲತೆ. ವಸ್ತುವನ್ನು ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ನೋಡದೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ನೋಡುವುದು.

ಸಂಶೋಧಕರು: ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಅಂಶ ಇದೆ ಎಂದು ನಿಮಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆಯೆ?

ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಅಂಶ ಇದೆ.

ಸಂಶೋಧಕರು: ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಇದೆಯೇ ?

ಇರುವುದಾದರೆ ಅವು ಯಾವುವು ?

ಸ್ವಾಮೀಜಿ : ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯು 'ಶ್ರೀ ಗುರುವೆ ತಾಯಿ ತಂದೆ....' ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕತೆಗೆ ಅದ್ಯತೆ ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿ –ತಂದೆ ಅತ್ತೆಮಾವ ಯಾರಾಗಬೇಕೆಂದು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ವೈಚಾರಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಪತಿಯೆಂಬ ಭಾವನೆ. ವೈವಿಧ್ಯವಾದ ವಿಚಾರಗಳಿವೆ. ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಂತ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಆಲೋಚನಾ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಸಂಶೋಧಕರು: ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತವೇ ?

ಸ್ವಾಮೀಜಿ : ಹೌದು, ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿವೆ.

ಸಂಶೋಧಕರು: ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಯಾವ ಕೊಡುಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಅಂತ ನಿಮಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ?

ಸ್ವಾಮೀಜಿ : ಸಮಾಜವನ್ನು ಸರಿದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವಂತ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಮಾತೃ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಪ್ರತೀಕ. ಸಮಾಜದ ಏಳ್ಗೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾದಂತಹ ವಚನಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

ಸಂಶೋಧಕರು: ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮ್ಯತೆ ಅಥವಾ ಹೋಲಿಕೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೇನು ?

ಸ್ವಾಮೀಜಿ: ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯ, ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಮಾತೃ ವಾತ್ಯಲ್ಯ ಇಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಇರುವ ಸಾಮ್ಯ ಗುಣಗಳಾಗಿವೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮದಾರ ಚೆನ್ನಯ್ಯ ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯರವರನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಿ ಅವರ ಮನೆಗೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಸಮಾನತೆಯಿಂದ ನೋಡುವ ಗುಣ ಇಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಇದು ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಬಂದ ಮಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಗುಣ ಬಸವಣ್ಣನವರಲ್ಲೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಸಂಶೋಧಕರು: ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಚನ್ನ ಬಸವಣ್ಣ ಈ ತಾಯಿ ಮಗರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆಯೆ ?

ಸ್ವಾಮೀಜಿ: ಭಕ್ತಿಗೆ, ನಂಬಿಕೆಗೆ ಬಸವಣ್ಣ, ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯಾದರೆ, ಚಿಕಿತ್ಸಕ ದೃಷ್ಠಿ ಚನ್ನ ಬಸವಣ್ಣನವರದ್ದು. ಯಾವುದನ್ನು ಏಕಾಏಕಿ ನಂಬದಂತ ಪರೀಕ್ಷಕ ಮನಸ್ಸು ಚನ್ನ ಬಸವಣ್ಣನವರದ್ದು. ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮನೋಭಾವ, ಸರಿ–ತಪ್ಪುಗಳ ಖಂಡನೆ. ವೈದಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕಳಸ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಿಯ, ಉಪನಿಷತ್‌ಗಳು, ಆಗಮ, ವೇದಗಳ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದವರು ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರು. ಸರಿ ಅನ್ನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ತಪ್ಪನ್ನು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾಯಿ ಹಾಗು ಸೋದರ ಮಾವನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಬೆಳೆದಿದ್ದರು. ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮನೋಧರ್ಮ ಸ್ವಂತಿಕೆ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಮನದೊಡೆಯ ಮಹಾದೇವ... ವಚನವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡವುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯ–ಆತಂಕ–ದು:ಖ–ನೋವು–ಧೈರ್ಯ ಕೊಡುವ ವಚನ ಇದಾಗಿದೆ. ಯಾರು ಏನೇ ಅಂದರು ನಿಜವ ಮರೆಯಬೇಡ. ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟು ಕಷ್ಟವನ್ನು ಒಂದು ಬೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಆಕೆಯ ವಚನಗಳು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದವು.

ಒಟ್ಟಾರೆ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಆದರ್ಶ ವಚನಗಾರ್ತಿಯಾಗಿ ನೋಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಆದರ್ಶ ಗೃಹಿಣಿ, ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿ, ಸೃಜನಶೀಲ ವಚನಕಾರ್ತಿಯಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಸ್ವಾಮೀಜಿ.

ಶ್ರೀ ರುದ್ರಮುನಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಸ್ವಹಸ್ತಾಕ್ಷರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ.

ದಿ: 16-07-2016.
ಶನಿವಾರ

ಸಮಯ: 12.15 p.m

ಅಕ್ಕನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ 12ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರಲ್ಲಿ [illegible]

[illegible]

ಅಕ್ಕ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ [illegible]

[illegible]

ಸಂದರ್ಶನದ ಭಾವ ಚಿತ್ರ : ಶಿವಗಂಗೆಯ ಶ್ರೀ ಹೊನ್ನಮ್ಮ ಗವಿ ಮಠದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಶ್ರೀಶ್ರೀ ರುದ್ರಮುನಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಯವರು.

ಶ್ರೀಶ್ರೀಶ್ರೀ ರುದ್ರಮುನಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಸಂದರ್ಶನ

ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು.

ಸಂದರ್ಶನ –2

ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಚನಗಳು – ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ನೆಲೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಗಂಗ ಮಠ ತುಮಕೂರು ಇಲ್ಲಿನ ಕಿರಿಯ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಶ್ರೀಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಲಿಂಗ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಸಂದರ್ಶಿಸಿದಾಗ ಪಡೆದ ಪೂರಕ ಅಂಶಗಳು.

ದಿನಾಂಕ: 18–07–2016	ಸ್ಥಳ: ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಮಠ	ಸಮಯ: ರಾತ್ರಿ
ಸೋಮವಾರ	ತುಮಕೂರು	7.15 ರಿಂದ 7.30

ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾನತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರು. ಅದಕ್ಕೆ ವೇದಿಕೆಯಾದಂತಹ ಅನುಭವ ಮಂಟಪ. ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಿಂದ 33 ವಚನಗಾರ್ತಿಯರು ಹೊರಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇದು ದೊಡ್ಡದಾದ ಸಾಧನೆ. ಎಲ್ಲ ವಚನಗಾರರು ವಚನಗಾರ್ತಿಯರು ವಿದ್ಯಾವಂತರೇನಲ್ಲ. ಶಾಲೆ ಕಲಿತವರಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಮೀರಿಸಿ ಬೆಳೆದಿರುವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರಲ್ಲಿ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇವತ್ತು ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮ ವಚನಗಾರ್ತಿಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಟವಾದವರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ವಚನಗಳ ಉಳಿವಿಗೆ, ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಸೈನಿಕಳಂತೆ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾಪಾಡಿದಂತಹ ಮಹಿಳೆ ಎಂದರೆ ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಅತೀ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮನ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದು. ಬಸವಣ್ಣ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭ, ಅನಂತರ ಉಪನಯನದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಶಿವಸ್ವಾಮಿಯೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಶಿವಸ್ವಾಮಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಾಗಮ್ಮ ಅಕ್ಕನಾಗಿರದೆ ತಾಯಿಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿದ್ದು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಾಯಿ ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಶರಣರೆಲ್ಲ ಚದುರಿಹೋದ ಮೇಲೆ ಆ ವಚನಗಳ ಕಟ್ಟನ್ನು ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯನವರ ನೆರವಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು

ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮ ಮಾಡಿರುವಂತಹದ್ದು.

ಅವಳ ಸ್ಥಾನ ವಚನ ಗಾರ್ತಿಯರಲ್ಲೆ ಅತೀ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದು. ಅಕ್ಕ ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಕೂಡ ಆ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದಂತಹ ಮಹತ್ವವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಬರೆದಿರುವಂತವಳು ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆದರ್ಶವಾಗಿರುವಂತಹ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿರುವಂತ ಮಹಾತಾಯಿ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಎಲ್ಲ ವಚನಗಾರ್ತಿಯರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದು ಎತ್ತರವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವಂತಹವಳು. ಇಂತಹ ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮ ಇವತ್ತು "ವಚನಗಳ ಉಳಿವಿಗೆ ಅಂದರೆ ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮ, ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮ ಅಂದರೆ ವಚನಗಳ ಉಳಿವಿಗೆ", ಎಂಬಂತಾಗಿದೆ.

ಹೇಗೆ ವಚನಗಳನ್ನು ಹಳಕಟ್ಟೆಯವರು ಸಂಶೋಧಿಸಿಕೊಟ್ಟರೋ ಹಾಗೆ ನಮಗೆ ಅದೇ ರೀತಿ ವಚನಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮನ ಕೊಡುಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಆವತ್ತು ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿರುವಂತಹ ಕೀರ್ತಿ ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಸ್ವಹಸ್ತಾಕ್ಷರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ

ಸಮಯ: 7.15 pm.

ದಿನಾಂಕ: 18-07-2016
ಸೋಮವಾರ

[illegible]

ಸಂದರ್ಶನದ ಭಾವ ಚಿತ್ರ : ಸಿದ್ದಗಂಗಮಠದ ಕಿರಿಯ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಶ್ರೀಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಲಿಂಗ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯವರು.

ಶ್ರೀಶ್ರೀಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಲಿಂಗ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯವರೊಂದಿ ಸಂದರ್ಶನ

ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು.

ಮೂಲ ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಅ. ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ:

ಸಂಪಾದಕರು: ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ

ವರ್ಷ 2001, ಪ್ರಕಾಶಕರು ಗುರುದತ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್

ಆ. **ವೀರಶೈವ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಕೋಶ:**

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ

ವರ್ಷ: 2000, ಸ್ನೇಹ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಲೇಖಕರ ಹೆಸರು	ಕೃತಿ	ಪ್ರಕಟಣೆ	ವರ್ಷ
1.	ಮಂಜಯ್ಯ ಎಂ.ಎ., ಎಂ.ಎಡ್.	ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ	ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗ	2005
2.	ಪ್ರೊ.ಜಿ. ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ	ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲತತ್ವಗಳು	ಸ್ವಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್	2015
3.	ಡಾ॥ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ	ಕನ್ನಡ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ ಸಂಪುಟ–3	ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ	1977
4.	ಡಾ॥ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ	ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ. ಸಂಪುಟ –05	ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ	1977
5.	ಡಾ. ಶೀಲಾದೇವಿ ಎಸ್. ಮಳೀಮಠ	ವಚನ ಮತ್ತು ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ – ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ	ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ಬನಾರಸ್ ಹಿಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಾರಣಾಸಿ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ	2001
6.	– –	ದ್ವಿತೀಯ ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಎ. ಪತ್ರಿಕೆ –9 ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನ	ಬೆಂ.ವಿ.ವಿ. ಅಂಚೆ ತೆರಪಿನ ಹಾಗೂ ದೂರ ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಪ್ರಕಟಣೆ: ವಿನಾಯಕ ಆಫ್‌ಸೆಟ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್	